

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, KEDD 1925 október 6.

268. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lebach-palota)

A szombori tőzsde

Sok huza-vona, még több hercehurca után tegnap ünnepélyes keretek között megnyílt a szombori tőzsde s holnap már megtartják az első tőzsdénapot is. Azok a szónokok, akik utnak indították az új intézményt, mindannyian hangoztatták, hogy az ország közgazdasági életében s a gazdasági tényezők javára jelentős munkakört vállalhat s jelentős eredményeket végezhet a szombori tőzsde. S ez a várakozás kétségtelenül jogosult is. Arra talán nem fog kiterjedni működése, ami a megalakítás első gondolatát adta, hogy a gazdákat a tőzsde működésébe bevonva, a közvetítő kereskedelem felesleges láncszemeit kiküszöbölje s ezáltal a közvetítő kereskedők hasznának egyrészt a termelőknek biztosítsa. A gabonárakat a tőzsdék nem diktálják, csak regisztrálják. A gabonakereskedelem nemzetközi szervezetén végigszalad minden olyan gazdasági jelenségnek hatása, ami az ár kialakulására befolyással van. A Vajdaságban lehet katasztrófális termés s a buza ára alacsony maradhat, mert csupán a fuvartételekkel kell kiegyenlíteni a nemzetközi piac olcsó gabonájának árát. Aki az árak kialakulásának törvényszerűségét figyeli, annak észre kell vennie, hogy a chigaói tőzsde jegyzése jobban irányítja a szentai vagy temerini piaci árakat, mint a helyi kereslet vagy kínálat viszonya. A kereskedelem közvetítő láncának hosszúságát nem lehet mesterséges eszközökkel szabályozni. Minden közvetítő keresni akar s meg akarja találni fáradságának és a kockázat vállalásának ellenértékét. Éppen ezért van az, hogy az ár tendenciája önmaga, automatikusan szabályozza a közvetítő kereskedők számát azon az uton, amíg a gabona a termelőtől a fogyasztóig eljut. Minél kevesebb kézen megy keresztül, annál olcsóbb lehet. Mivel azonban sem a termelőnél, sem a fogyasztónál az árakat nem a helyi piac jelenségei szabják meg, mivel minden termelő annak adja el gabonáját, aki legtöbbet fizet érte s minden fogyasztó ott veszi, ahol legolcsóbban kapja, a közvetítő kereskedő kénytelen lesz közvetlenül a termelőtől venni s közvetlenül a fogyasztónak eladni. Másik kereskedőtől nem veheti, mert akkor kénytelen lenne drágábban eladni, mint ahogy a termelőtől közvetlenül vásárló kereskedő el tudja helyezni áruját, másik kereskedő pedig ő tőle nem veszi, mert többet kellene érte fizetni s többet kellene érte követelni s ezek

mellett a kényszerű adósságok mellett nem tudna üzleti hasznot elérni. Lánckereskedelmet csak az áruhiány teremt, nem a spekuláció. Ha áruhiány van, hiábavaló lenne küzdeni ellene, ha nincs áruhiány, fölösleges ezt a küzdelmet vállalni.

A szombori tőzsde mégis jelentős hivatást tölthet be, ha a gabonakereskedelem megszervezésével, a kereskedők nevelésével a gabonakereskedelmet azok kezébe igyekszik terelni, akiket hozzáértésük, szakképzettségük, tőkeerősségük s a kereskedői moral iránti érzékük kvalifikál erre a közgazdasági szempontból is jelentős foglalkozásra. Az SHS. királyság agrárállam s a Vajdaság különös jogcímmel is igazolja ezt az agrárjellegét. A gabonakereskedelemben még mindig vannak olyan tényezők, akiket csak a konjunktura szédített erre a — nem is pályára, mert nem annak tekintik, hanem — kereseti ágra. Ha a kereskedelemben észlelhetők árfelhajtási tendenciákat, ha a

közvető kereskedelemben merültek fel olyan jelenségek, melyek válságot idéztek fel, melyek katasztrófának voltak okozói, ezek mindig az illegitím, a névtelen spekulánsokkal voltak kapcsolatosak. A vajdasági gabonakereskedelem ma elég fejlett s mindinkább tőkeerősebb lesz. Brailai krachokkal, spekulációs levegőüzletekkel bűn lenne letörni ezt a fejlődést. A szombori tőzsdét eddig úgy tekintették, mint a noviszadi tőzsde virulását. Rivalizáljon is a két tőzsde, de csak abban, hogy melyik tudja jobban szolgálni a tőzsdék intézményére bízott gazdasági érdekeket, melyik nevel hozzáértésben, tőkében s morális felfogásban erősebb kereskedő generációt s melyik tölti be jobban, hibeiben és eredményesebben hivatását. Ha ebben fognak egymással versenyezni, akkor ez a rivalizálás csak hasznára lesz annak a nemzeti gazdaságnak, melyet mind a két tőzsde egyformán ígér és egyformán akar szolgálni.

kölcsönre a kormány a legközelebb fog a parlamenttől felhatalmazást kérni.

A bolgár határmenti erdőmegváltások

Vakareszki beogradi bolgár követ hétfőn felkereste Markovics Jován külügyminiszter-helyettesét, akivel a bolgár határmenti erdők megváltásáról Szófiában a jugoszláv és bolgár delegációk közt most folyó tanácskozásával kapcsolatban tárgyalt. A szófiai tanácskozásokon ugyanis a megváltási ár tekintetében igen nagy különbséget áll fenn a két delegáció között, amennyiben a beogradi kormány megváltási ár fejében félmillió aranyfrankot ajánlott fel, míg a bolgárok huszonegy milliót kérnek.

A Radics-párt vezetőségi ülése

Zagrebből jelentik: A Radics-párt vezetősége hétfőn este Radics István elnöklésével ülést tartott. Az ülésen résztvett dr. Krajács kereskedelmi miniszter is, aki referált a politikai helyzetről. Az értekezlet ezután megvitatta az aktuális politikai kérdéseket, különösen a parlament megnyitásával és a kormány húszöbön álló rekonstrukciójával kapcsolatos kérdéseket. Tárgyalta ezután az ülés a községek önkormányzatáról és az adóegyesítésről szóló törvényjavaslatokat.

A kormánykoalíció kisebbségben maradt két horvátországi községi választáson

Zagrebből jelentik: Kizsevci községben vasárnap folytak le a községi választások, amelyeknek eredményeképpen 8 Radics-párti, 6 Zajednica, 2 Pribicevics-párti, 2 szociáldemokrata, 1 radikális és 1 Davidovics-párti községi képviselői tagot választottak. Az eredmény tehát a Radics-pártra nézve kedvezőtlen, mert a Zajednica megerősödött és a Pribicevics-párt is megtartotta pozícióját. Ugyancsak vasárnap folytak le a községi választások Sisakon is, ahol 9 Radics-párti, 5 Pribicevics-párti, 4 Zajednica, 3 független munkáspárti, 2 szociáldemokrata és 1 pártönkivüli képviselő nyert mandátumot.

Pribicevicsék első horvátországi népgyűlése

Zagrebből jelentik: Pribicevics Szvetozár vasárnap, október 11-én Vinkovcra népgyűlést tart, amelyen nagy érdeklődés előz meg, mert ez lesz a független demokraták első népgyűlése Horvátországban az új kormánykoalíció megalakulása óta. Tekintettel arra, hogy Vinkovcra úgy a radikális, mint a Radics-párt igen erős, arra számítanak, hogy Pribicevicsék népgyűlése vikáros lesz.

Balugdzsics és Csicserin

A külügyminisztériumnak nincs tudomása a berlini jugoszláv követ és az orosz külügyi népbiztos tanácskozásáról

Beogradból jelentik: A belpolitikai helyzetet a kormány tagjainak visszatérése után is még a teljes eseménytelenség jellemzi és fontosabb esemény nem is várható addig, amíg Pasics miniszterelnök e hónap közepén vissza nem tér Beogradba. Kormánykörökben jó hatást keltett Radics Istvánnak a macedón kérdésben tett legújabb nyilatkozata, amelyben határozottan cáfolja azokat a kijelentéseket, amelyeket a macedón probléma tárgyában egyes beogradi lapok neki tulajdonítottak.

A politikai köröket egyébként legélénkebben a csehszlovákiai lapoknak az a jelentése foglalkoztatja, amely szerint Csicserinek berlini tanácskozásai alkalmával az orosz külügyi népbiztos tárgyalásokat folytatott Balugdzsics Zsivojin berlini jugoszláv követtel. Erre vonatkozóan a Bácsme gy ei Napló munkatársa kérdést intézett Markovics Jován külügyminiszter-helyetteshez, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Ma estig a külügyminisztérium semmiféle értesítést sem kapott Berlinből arra vonatkozóan, hogy Balugdzsics követ és Csicserin népbiztos közt tárgyalások lettek volna. Balugdzsics a kormánytól semmiféle instrukciót sem kapott ilyen tárgyalásokra, mert kormányunknak az orosz kérdésben eddig tanúsított álláspontja ezuttal sem változott meg. Lehetséges, hogy Csicserin és Ba-

lugdzsics közt valóban voltak tanácskozások, de ezek nem lehettek hivatalos jellegűek. Feltehető, hogy Balugdzsics régóta ismeri Csicserint, akivel mint a régi orosz cári diplomácia volt tagjával berlini követünk, mint ugyancsak régi diplomata már korábban megismerkedhetett. Az orosz kérdésben a jugoszláv kormány nem akar beavatkozni, a mostani helyzetet Oroszország belső ügyének tekinti és az orosz népet testvérének vallja, akinek jogában áll saját sorsáról intézkedni.

A hétfői minisztertanács

Hétfőn délelőtt a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, amelyen valamennyi radikális-párti miniszter megjelent, a Radics-párti miniszterek közül azonban csak Radics Pavle vett részt. A többi miniszter még nincs Beogradban. A minisztertanács idejének legnagyobb részét Ninincs külügyminiszter referátuma foglalta le, aki részletesen beszámolt a genfi népszövetségi konferencia lefolyásáról, valamint a Genfben folytatott egyéb tanácskozásairól. Ezután a kormány Sztojadinovic pénzügyminiszter referátuma alapján hozzájárult a Beograd város tizenkét millió dináros állami kölcsönéhez, amit a város a belga villanytársulattal szemben fennálló tartozásának kiegyenlítésére, utak javítására, a vásárarnokok felépítésére és a vásártérnek mostani helyéről való áttelepítésére fog fordítani. A

A néma város

Ezidén nem rendeznek Suboticán hangversenyeket

Az őszi szezon első hangversenyét pénteken rendezte Szuboticán a francia klub. Ezen az első koncerten kívül azonban *aligha lesznek ezidén hangversenyek Szuboticán*. Csak a napokban jelentette a *Bácsmegyei Napló*, hogy a műkedvelő társaságok nagyrésze néma marad az idén és a téli szezon sivárságát most még teljesebbé fogja tenni annak a kevés hangversenynek az elmaradása is, amit eddig nagyrítván mégis megrendeztek.

Már tavaly is mindössze két-három hangversenyt rendeztek az egész szezonban Szuboticán, a hangversenyek rendezői szerint azonban ezek is ráfizetéssel jártak. A koncerteknek csak olyan kis közönsége van nálunk, hogy a bevétel még magas helyárak mellett sem fedezi a művész honorálásával, terembérellel és rendkívül magas adókkal járó tetemes költségeket. A hangversenyek iránti érdeklődés is annyira megcsappant Szuboticán, hogy azok, akik eddig hangverseny-rendezéssel foglalkoztak, a tavalyi tapasztalatokból okulva *elhatározták, hogy az idén nem rendeznek hangversenyt*.

A Vig-féle könyv- és zeneműkereskedés, amely az utóbbi időben már ugyszólván egymaga foglalkozott koncert-rendezéssel, az idén még azoknak a hangversenyeknek a megtartásáról is lemond, amelyeknek szereplőivel már ugyszólván kész megállapodása volt a vállalatnak. Így valószínűleg elmarad az az első hangverseny is, amit *Bokor Judith* csellóművész nő közreműködésével akart a Vig-cég rendezni. A hírneves magyar csellóművész nő november közepén Jugoszláviába jön ugyan és Beogradban, Zagrebben, Noviszadon és másutt tart koncertet, szuboticiai hangversenye meg-

tartására azonban csak abban az esetben kerül sor, ha előre, legkésőbb október 15-ig legalább annyian jegyeztetnek elő jegyet a Vig-féle könyvkereskedésben, hogy a cég biztosítva látja költségeinek megtérülését.

A hangverseny-irodától szerzett információk szerint ez az utolsó kísérlet arra, hogy Szuboticán koncertet rendezzenek és ha így esetleg sikerül Bokor Judith hangversenyé-

nek megtartását biztosítani, akkor ugyanilyen módon, mindenkor előzetes jegy-előjegyzés útján, még néhány hangversenyt rendeznének, a tervek szerint a legkiválóbb művészek közreműködésével. Ha azonban az első hangverseny iránt nem mutatkozna kellő érdeklődés, akkor nemcsak ez a koncert maradna el, hanem *egyáltalán nem rendeznének az idén egyetlen hangversenyt sem*.

Amerikai méretű spekuláció okozta a brailai gabonakrachot

Még az érdekeltek sem tudják mire kellett az összevásárolt tengeri? — Állítólag fel akarták nyomni a tengeri világpiaci árat

A brailai »gabonapokol« még mindig megfejtetlen probléma. Az érdekeltek közül sem tud senkinek bizonyosat, csak találgatások, kombinációk kelnek közszájon. Csak egy bizonyos az, hogy *Brailában összeomlott a horribillus üzlet*. Ujabb brailai híradások mindenben megerősítik a *Bácsmegyei Napló* jól értesült forrásokból szerzett információt. Néhány nap elmúlt már a krach bekövetkezése után. Már hiánycikké vált a gabona, az érdekeltek mint amikor az első híradások páni-ként idéztek el. Ma már többet lehet látni, bár a romániai »határ« még egészen nem tekinthető át.

Brailában, — így szólnak a beavatottaktól származó információk, — néhány gabonakereskedelmi cég, amelyek mögött romániai nagybankok állnak, azért vásárolta össze az abnormis mennyiségű tengerit, mert *azt hitték, hogy az idén is sikerülni fog, ami tavaly sikerült, telverni a tengeri drakot és egy nagy tengeri hausszet csinálni*.

A haussespekuláció azonban *csődöt* mondott, a tengeri ára erősen hanyatlott és a vakmerő *va banque-*

et játszó hazardörök üres zsebbel a porondon maradtak.

Egészen amerikai méretű spekulációnak indult a kampány, ha sikerült volna, a román vásárlók multimilliórdosok lehettek volna és mert nem sikerült, országról-országra bujkálnak, nehogy a brailai rendőrprefektus körözövele elérhesse őket.

Egy másik verzió szerint Braila német számlára vásárolt. Németországnak roppant sok tengeri kell, fedezni akarja magát és célból vette volna a *prompt szállítandó tengerit*, amely, ha jó kondícióban állja ki a szállítást, hízalásra, takarmány- és főleg emberi táplálék céljait használta volna fel, míg ha utóbban elromlik, akkor számítás szerint mindig elfogadható áron tudta volna *szeszgyártásnál, keményítőkészítésnél* értékesíteni. Gabonaszakkörök szerint *tavaly Németország ilyen módon nagy tételekben vásárolt azonnali szállításra tengerit*.

A harmadik verziót is sokan kolportálják. Eszerint *amerikai csempészek* vásárolták össze a *friss tengerit*, hogy abból *szeszt készítsenek*, hogy azt dugárként *csempészek*

be az alkoholmentes Amerikába. Nemsokára azonban ki kell derülni, hogy a brailai hazardörök mit vezetett a katasztrófába fuladt spekulációjuknál?

A vajdaságban okozott veszteségeket még ma sem lehet felbecsülni, de újabb hírek szerint *a károk nagyobb része a beogradi piacot érinti*.

A vajdasági érdekeltek közül többen Romániába siettek, hogy az *odairányított uszdyokban levő árut másoknak továbbadhassák*. Két nagy vajdasági cég Brailában időző főnöke azt táviratozta már haza, hogy *a tengeri Brailában nem helyezhető el és így nem marad más hátra, mint az árut visszairányítani*. A *noviszadi piac, nincs nagyon érdekelve*. Két-három cégnek vannak többé-kevésbé jelentékeny veszteségei, de ezek csak a differenciát vesztik el, mert romániai kötéseiket, még csak most kezdték meg lebonyolítani.

Dr. Petrovics Brankó tőzsdei főtitkár a *noviszadi* piac érdekeltségéről ezeket mondotta a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— Minden gabonakrach legjobban a tőzsdén érezhető. A *noviszadi tőzsdén* a krachnak hatása nem volt, amiből joggal lehet arra következtetni, hogy *noviszadi cégeket súlyosabb veszteségek nem érték*. Mint-hogy a gabona ára a *feladóvevény* ellenében fizetendő, így a vevő az árut már a megérkezés előtt kifizeti, amiből következik, hogy az eladót a legrosszabb esetben az a kellemetlenség éri, hogy a vevő az árut nem veszi át és így a vesztesége csak a költségekben jelentkezik, a mi a gabonakereskedelemben nem ritka és előfordul, ha a vevő az árut vissza-utasítja. Noviszadon 225 shilling körül történtek romániai kötések és ez az ár megfelel a világparitásnak. Örülhetünk, hogy a noviszadi piacot a brailai gabonapiaci krachnál kisebb veszteségeket leszámítva, *meghímélte*.

A titán alkonya

Elöttem fekszenek levelei, melyeket Kapp Julius, berlini professzor gyűjtött össze oly pontosan és gondosan, ahogy csak egy némethez s egy tanárhoz illik. Az új áttanulmányozott és bővített kiadás málnavörös vászonkötést kapott, vidám, piros köntöst, mely frissességet és derűt ígér, pedig alig akad szomorúbb olvasmány, mint ez a sok, sok csendes levél, négy nyelven írva, hátával, udvariassal szövegekkel és mély, rejtett keserűségekkel teletűzelve. Reménykedések, szelid panaszok, köszönetmondások, fényes tréfalkozások, jóles, de finom zenei viták, csendes csüggedések, bizakodó tervezetek, — így hullámlik a titán élete. Észre se vesszük, hogy közben megszüleik a C-moll szinfonia, meg az Ervica, meg a D-dur mise, meg a kilencedik szinfonia. Bajtól és jaitól nyöszörög, mint tülterhelt öreg szekér: köhécselel, köszvény kinezza, sárgaságot kap, majd májzsugorodást, hasa felpöföd, lábai megdagadnak, fülében pedig sötét, sivar sötétség zug. Közben pedig apró számokat ró papirosra, alázatos panaszkodások, előlegkérdések, alkudozások a zeneműkiadókkal, tréfás, komoly és keserű ismételtetése annak, hogy »on a besoin de l'argent«.

Azután pedig jön az este, a szívós kór alattomosan és egyre komolyabban kezd ki a titán testét, a halál már elhelvezkedik a mogorva, moeskos szoba szögletében. Lassan, lustán végzi munkáját a halál, ahogy a hozzá annyira hasonló Michelangelo írja: »c'a miseri la morte è pigra e tardia«. Ő azonban nem panaszkodik a lassu, lomha eltávozás miatt. Engedelmesen, zsémbeskedés nélkül tűri a sorsát »Mutasd meg hatalmadat, ó sors! — veti papírra egy alkalommal. — Mi nem vagyunk a magunk urai. Ami el van határozva, annak meg kell lenni és az ne legyen! Egy másik feljegyzés: »Türelem — engedelmisség — engedelmisség! Így még a legnagyobb

nyomort is elviseljük és méltók leszünk arra, hogy az isten megbocsássa bűneinket«. Csodálatos türelem és akarat! Megbirkozik betegséggel, fájdalommal, elhagyottsággal, csüggedéssel, nélkülözéssel. Tíz nappal halála előtt dagadtan, fuladozva, erőfőn kézzel még azt írja, hogy egy szinfoniája van már készen vázlatokban s egy új nyitány foglalkoztatja. Még akkor is, mint egész életén keresztül a művészetnek s a művészetben él. Már egy régebbi naplójegyzetben olvassuk, hogy »neked nem szabad embernek lenni, a magad számára nem, csak mások számára. A te boldogságod csak magadban van, a magad művészetében«. S ez a gondolat számtalan írásában megismétlődik. »Csak a művészetben élni! — írja később. — Mivel lényednek csak a fele él, így a művészet az egyedüli létjogosultság számodra«. És halála előtt tíz nappal így sóhajt fel egy levélben: »Még sohasem dolgoztam volna ennyi örömmel! Mennyi erő, mennyi dac van ebben a beteg, fáradt, fenvar és gigászi lángelmében!

Hasából az orvosok négyszer eresztik le a vizet, de azért sohasem csügged, nem reménytelen, vigasztalan, sohasem átkozza a sorsot, pedig senkinek vigasztalja a vízenyős, pöfödött öregurat. De ő magában megtalálja a vigaszt és a szeretetet, hiszen lelke hatalmas, csodálatos érzések és akaratok tárháza. »A gyógyulásom nagyon lassan megy — írja Wegeler doktornak, régi barátjának. — Valószínűleg egy negyedik műtetre is szükség lesz, noha az orvosok még semmit se beszélnek róla. Türok és gondolom: minden rossz valami jóval is jár«. Pedig ez a rossz semmi, de semmi jóval nem jár. Megrázóan egvedül, bugó, bamba süketiséggel ül a piszkos, rendellen szobában. Alig van látogatója, alig van pénze s élelmézésével senki sem törődik. Leveleket ír egy kis borért, melyet az utolsó években ugylátszik nagyon megkedvelt. Különösen valami Mosel bort kér és keres, amit állítólag az orvosok rendelt neki. Pasqualati a

nagykereskedő néhányszor küld ételt és italt számára és a zene nagy titánja úgy hálálkodik az udvari fűszerkereskedőnek, mint illedelmes kisfiú. »A beteg ugy megkívánja az ételeket, mint a gyermek — írja szerényen. — Ma még csak barackkompótot kérek, ami pedig a többi ételeket illeti, előbb az orvosok tanácsát kell kikérnem. A bort illetőleg az orvosok a Grinzingerit igen jónak találták számomra, de azért mindenek elé az öreg Gumpoldskirchner helyezik«.

Egy másik levélben — hét héttel halála előtt — cseresznyekompót, könnyű téztafélést és pezsgőt kér, a pezsgőhöz pedig egytital pezsgőspoharat is. Mikor kiadójával levelezik, levele végén ismét megenlíti a kívánt borokat, »melyek biztosan felüdítenek, megerősítenek és egészségessé tennének«. »Vadhust szabad ennem, — jelenti engedelmesen Pasqualati urnak — a fenyvesmadarak pedig az orvos véleménye szerint gyógyító hatásuk rám nézve«.

De ki tudja: kapott-e ez az isteni ember vadhust és fenyvesmadarat? S kapott-e a többszörösen kért Mosel bortól meg a híres Gumpoldskirchnerből, melyet »mind egyikük elé kell helyezni? Teljesült-e szerény óhajai, kapott-e kevéske örömet az elhagyott, keserves életében?

Annyi bizonyos, hogy szeretetet megértő simogatást senkitől sem kapott, pedig mennyire vágyott a szeretetre! »Csak a szeretet, igen, csak a szeretet adhat neked boldogabb életet!« — írja egyik naplójában. Nem volt előtte közönyös az a nagy hüvösség, mely az estében didergett, az a sivar árvaság, amelyben kinlódott és hápogott, mint segítség nélküli hajótörött. Senkinek cigrogatta meg haját és homlokát, mely mögött a legcsodálatraméltóbb agysejtek sorakoztak, párnáját sem igazította meg senki a feje alatt s ki tudja, kapott-e vizet, mikor szomiuhozott? Ágvában poloskák kinezák s a tömzsi, sárga öregur köhécselel, kinlódva, kékülve, fuladozva szörnyű gondolatok és fádál-

mak társaságában virasztotta át az utolsó hetek éjszakáit. Ismét Michelangelo sorai csendülnek fel: »L'anima mia, che con la morte paria«. A mi nagy titánunk is a halállal beszélgetett. Nem hallotta az óraketyegést és a szél nyögését: nagy, sűrű végtelen süketiségben ült lehorgasztott fejjel, dacos, összeszorított ajakkal és csodálatos, töretlen nagysággal.

Nem kapott babusgató szavakat, de talán nem is hallotta volna őket s mégis az öröm hangjai zúgnak a fejében. »A te boldogságod csak magadban van, a magad művészetében«. Utolsó quartettjének finaléja csupa vidámság és ujjongás. Milyen megrázó nagyság: a gigászi akarat örömtől akar, melyben valójában sohasem volt része s agyvelejében megszületik az öröm hangzóne. Pöfödött testében már a halál rombolgat s a fájdalom szurkálja végig a savós hárttyákat, a titán pedig megcsinálja az öröm muzsikáját. Ilyen csodálatos lehetett Pallas Athene születése Zeus hozontos homlokából.

Komolyan senkinek törődött vele, a szobában fegyvergyertya büzlik, pislálol, mint elátkozott lidérc a nád között, piszkos borospohár az ágy mellett, egy-két forint az erszényében, vízenyő feszíti bőrét, poloskák csipik a testét, közben pedig istenek muzsikája zeng, zug és hárfázik a hallóidegeiben. Talán — ő, higvijük ezt — nem gondolt a sivar ürességre, a csunya, önző közönyös világra, mely körülötte tespedt és törpült, talán sohasem gondolt arra, hogy mennyit adott ő az embereknek s mennyit adtak azok neki.

Ő, te tüneményes titán, te szépséges, isteni erő, te drága, szent hatalmasság, aki millióknak vigaszt s öröme voltál és leszel, bocsáss meg, hogy vétettek ellened, hogy egvedül, árván, éhesen és niszkosan hagytak a beteg, *borzongós* alkonyatban!

És most bezárom könyvedet, mint a zsolttárok könyvét.

Szenteleky Kornél.

KISEBBSÉGI ÉLET

Az erdélyi magyar párt memorandumot intézett a román kormányhoz, melyben a községi választásokra, — az ostromállapot alatt tartott határvidékekre is — sajtószabadságot követel. »Az hisszük — így szól a memorandum — a miniszterelnök ur sem vonja kétségbe, hogy az a sajtó, amely részben cenzura alatt áll, részben pedig közigazgatási uton bármikor beszüntethető, szabadnak nem tekinthető és véleményét saját meggyőződése szerint nem nyilváníthatja. Viszont azt a választást sem lehet szabad választásnak tekinteni, amelyben az ország lakosságának olyan tekintélyes tömege, mint a magyar kisebbség, — sajtó útján a maga véleményét és kívánságait a hatalomtól függetlenül nem fejtheti ki. A választási aktustól eltekintve is semmi létjogosultsága nincs annak, hogy a magyar lapokkal szemben az impérium hetedik esztendejében kivételes hatalmi intézkedések legyenek érvényben. Az alkotmánytörvény a teljes sajtószabadságot garantálja és az alkotmány imperatív rendelkezésével szemben kivételes rendelkezéseknek békeidőben jogalapjuk nincs. A romániai magyar sajtó a törvény keretein belül szolgálja a magyar kisebbség érdekeit és amennyiben bármely törvényben ütköző cselekedettel gyanúsíthatnák, az országnak van független bírósága, amely mindenkit felelősségre vonhat, akit sajtó útján elkövetett cselekedetekben vétkesnek talál. Szükségesnek tartjuk felemlíteni, hogy sem Jugoszláviában, sem Csehszlovákiában nem létezik sem cenzura, sem az a joga a kormánynak, vagy más katonai, vagy polgári hatóságoknak, hogy valamely lap megjelenését eltiltsa. Pozsony és Kassa városok. Csehszlovákiában, Szabadka, Senta és Zombor Jugoszláviában épp olyan közvetlenül magyar határ mellett fekszenek, mint nálunk Nagyvárad, Szatmár és Arad városok. És ezekben a városokban sem hadizóna, sem cenzura, sem semmiféle kivételes állapot nincsen. A román kormány sem tekintheti magát, sem pedig az országot gyengébbnek, mint a jugoszláv és csehszlovák kormányok és nem adhat tápot annak a feltevésnek, hogy a cenzura és kivételes intézkedések lennének az ország biztonságának feltételei és kellékei. Azt is fölsőleges részletesebben kifejtteni, hogy Románián kívül a világ egyetlen alkotmányos államában sincs ma cenzura.

A csehszlovákiai német kisebbségek küzdelmeiről beszélt dr. Medinger képviselő Washingtonban egy amerikai újságíró előtt. »A német kisebbség — mondotta — jogait akarja biztosítani csak Csehszlovákiában, azokat a jogokat, amelyek a nemzetközi szerződések értelmében megilletik. Kisebbségi autonómiát akarnak, de nem akarnak elszakadni a köztársaságtól. Medinger külön hangsúlyozta azt is, hogy a csehszlovákiai németek közt egyáltalán nincs irredenta mozgalom.

Háromezer ember megfélebezett állampolgársági ügye vár elintézésre a kolozsvári ítélőtábla előtt. Ezt a horribilis számot részben az Actiunea Romana hangyaszorgalmu működése érte el, hetek óta szimatolva minden kisebbségi ember előéletét és nem kívánatos elemnek bélyegezve meg a legiámborabb polgárokat, — részben pedig a szigoranca óhaját egy pár magyart átteni a határon. Háromezer ember, háromezer magyar várja, hogy a kolozsvári ítélőtábla döntése megadja-e az állampolgárságot, az életlehetőséget nekik és családjuknak. Hetedik évfordulója közeledik az új országhatárok kialakulásának és még mindig kétségbeesetten nagy számmal vannak, ilyen és ehhez hasonló sé-

relmek. Vajjon mikor ér véget a háborúnak ez az aktákkal, iratokkal, bírói végzésekkel való csendes, kegyetlen folytatása? ...

A prágai parlament legutóbbi ülésén Borovszky szociáldemokrata képviselő beszédét mondott, melyben a szlovén-szói kisebbségek mellett foglalt állást » Akisebbségek — mondotta — különösen a magyarok a lojalitás feltételeinek a legteljesebb mértékben megfelelnek, a kormány elleni küzdelmüket nem lehet illojalitásnak minősíteni. A nemzetiségek több lojalitással viseltetnek az állam iránt, mint amennyit a velük szemben

Összeesküvést terveztek Luther kancellár és Stresemann külügyminiszter ellen

Merényletet akartak elkövetni ellenük, hogy a biztonsági egyezményt ne írassák alá

Berlinből jelentik: A Berliner Tagblatt hétfő esti számában kipattanotta azt az eddig titokban tartott tényt, hogy

Luther kancellár és Stresemann külügyminiszter ellen nagyarányu összeesküvést terveztek és el akarták őket tenni láb alól, mielőtt aláírják a biztonsági egyezményt.

Az összeesküvés szervezői — a berlini jelentések szerint a német tájvédőkörök — a biztonsági paktumot a versaillesi békeszerződés újabb elismerésének tartják és ezt akarták a merénylettel meghiusítani. Az összeesküvést a berlini rendőrség fedezte fel.

A két politikus már hosszabb ideje névtelen fenyegető levelet kapott, amelyekben figyel-

való bánásmód után el lehet tőlük várni. A költségvetés öt millió koronát állít be a színházak támogatására, ebből a magyar színészeit semmit sem kap. Olyan kerületi beosztást csináltak a magyar színészetnek, hogy létezésének anyagi alapját ne tudja biztosítani. A magyar színészeket cseh rendőrségi tisztviselővel cenzuráztatják. A magyar vonatkozású darabokat nem szabad stilszerű öltözékben eljátszani. Egy magyar huszárcapitányt például Kassán francia tiszt uniformisban kellett a színésznek alakítani. Ha a köztársaság olyan győzelmet alapokon áll, hogy föl tudja venni egy magyar huszárruha, akkor itt két minden mentési akció.

meztették őket, hogy az, aki alá akarja írni a biztonsági egyezményt, nem juthat el élve Locarnóba.

A merényletterv következtében a rendőrség a legszigorúbb óvintézkedéseket fogantatosította. Már a német delegáció indulásakor teljesen elzárták a berlini pályaudvart, a delegáció vonatán egy egész detektívcsoporthoz utazott és az utasok állomásokat mindenütt rendőrkordon zárta körül. E biztonsági intézkedések ellenére is Luther és Stresemann Bellinzona állomáson kiszálltak a német delegáció vonatából és bevárva amíg bealkonyodik, autón folytatták az utat Locarnóba.

Az összeesküvés híre Berlinben óriási izgalmat kelt. Idáig több le-

Lengyel Zoltán védi Rákosi Mátyást

A volt népbiztos nyilatkozatot állított ki arról, hogy nem bántalmazták

Budapestről jelentik: A kommunista összeesküvés ügyében letartóztatta öt negyvenkét egyének az ügyészre való átszállítása vasárnap befejeződött. Rákosi Mátyást elszállítása előtt a rendőrségen felkereste nővére egy németül beszélő külföldi ur társaságában, aki a család barátja és beszélgetési engedélyt kért. Ugyanakkor engedélyt kért Lengyel Zoltán ügyvéd irodájára dr. Géczy József is. Mindharman megkapták az engedélyt és a beszélgetés Hetényi Imre főkapitányhelyettes és Schweinitzer rendőrkapitány jelenlétében folyt le.

Rákosi láthatólag megörült a látogatásnak és rég nem látott nővérét, akit budapesti tartózkodása alatt nem keresett fel, megcsókolta.

— Most láthatjátok — mondotta — hogy nincs semmi bajom. Itt senki se bántott egy ujjal sem, nincs semmi panaszom.

Félórás beszélgetés után Rákosival nővére közölte, hogy Géczy ügyvéd azért jött vele, mert a család Lengyel Zoltánt kéri föl a védelemre. Rákosi Mátyás ebbe beleegyezett és mindjárt alá is írta az ügyvédi meghatalmazást. Ugyanakkor Rákosi nyilatkozatot is állított ki, hogy egész rendőri fogsága alatt senki hozzá nem nyúlt, európai bánásmódban részesült és vallomását minden kényszer nélkül tette meg.

E látogatás után Rákosi testvérhugna főkereste dr. Lengyel Zoltán ügyvéd, volt országgyűlési képviselőt és fölkererte, vállalja-e a volt népbiztos védelmét. Lengyel Zoltán Rákosi védelmét elvállalta.

„Éljen Pasic, le Radicscsal!”

Az orjúnások megzavarták a rumai radikálisok gyűlését

Rumáról jelentik: A szerémségi radikális pártszervezet vasárnapra gyűlést hívott össze Rumára. A gyűlésen majdnem véres összetűzésre került sor a gyűlés résztvevői és az orjúnások között, akik mindenáron szét akarták zavarni a gyűlést. Verekedésre azonban nem került sor, mert a csendőrség idejében kivonult és eltávolította a fenyegető magatartást tanúsító orjúnásokat.

A pártszervezet vezetősége vasárnap délelőtt tíz órára tűzte ki a gyűlés megnyitását, amelyre mintegy öt-hatszáz ember gyűlt össze. A gyűlés szónokai voltak Koszic Cseba, a viroviticei kerület volt képviselője, Vilics Márkó novisadi iskola főigazgatója és dr. Miladinovic Zsarkó volt postaügyi miniszter. Nyomban a gyűlés megnyitása után megjelent a gyűlés színegyén Jevgyevics Dobroszláv harminc orjúnista kíséretében, akik „Éljen Pasic, le Radicscsal!” kiáltásokkal zavarták a gyűlés lefolyását, majd oly fenyegetően léptek fel, hogy összetűzéstől lehetett tartani. Az orjúnások felvonulásáról hamarosan tudomást szerzett a rumai főszolgabíró is, aki mozgósította a csendőrséget, a rendezavarok eltávolítására. Jevgyevics Dobroszláv látva, hogy a csendőrség kivonulása miatt nem sikerül a gyűlést szétzavarni, felkereste a főszolgabírót, akivel közölte, hogy az esetben, ha engedélyt ad az orjúnásoknak is gyűlés tartására, elvonulnak. A főszolgabíró az engedélyt megadta, mire az orjúnások, jelentéktelen csoport kíséretében bementek egy szomszédos vendéglőbe és ott megtartották gyűlésüket.

Ezekután mindkét gyűlés a legnagyobb rendben ért véget.

Ritka alkalom mindazoknak, kik butort akarnak venni. Lásd az „Atlas” d. d. Novisad, Šumadijska ul. 10. (a Háltéren tol) hirdetését

Világ újságírói egyesüljete a világbéke megteremtésére

Chamberlain felhívása a külföldi sajtóhoz a locarnói konferencia megnyitása alkalmából

Locarnóból jelentik: Ragyogó napsütésben hemzseg a kíváncsiak tömege a Via della Palma-téren, az igazságügyi palotához vezető uton, ahol a külügyminiszterek konferenciáját tartják. Az első emeleten készen várja a terem a delegátusokat. Háromnegyvedtizenegykor elsőnek Chamberlain angol külügyminiszter érkezik kabinetfőnökével és magintitkárával, majd gyors egymásutánban a belgák, olaszok, azután Briand vezetésével a franciák jönnek. Tizenegy órakor Luther kancellárral és Stresemann külügyminiszterrel az élükön a németek vonulnak be.

A konferenciát negyvedtizenkettőkor Chamberlain nyitotta meg, majd Locarno polgármestere üdvözölte a delegátusokat, mire válaszképpen Chamberlain a konferencia köszönetét fejezte ki Locarno városának a vendéglátásért. A polgármester eltávozott és a külügyminiszterek megkezdték a tanácskozásukat.

A délelőtti ülés csak formális volt, a tulajdonképeni tárgyalásokat pedig délután kezdték meg. Három órakor a delegációk jogászai ültek össze konferenciára, négy órakor pedig a locarnói törvényszék nagytermében a kiküldöttek ülést tartottak, amelyen megbeszélték a tárgyalások programját. A konferencia legközelebbi ülése kedden délelőtt fél-tizenegykor lesz, amikor a tulajdonképeni tárgyalás megkezdődik.

Chamberlain a sajtó támogatását kéri

Hétfőn reggel, a konferencia megnyitása előtt Chamberlain fogadta a Locarnóban egybegyűlt külföldi újságírókat, akikhez a következő beszédet intézte:

— Az itt megjelent újságírók nagy száma is azt igazolja, hogy az egész világ óriási érdeklődéssel néz a mostani konferencia elé. Minden túlzás nélkül azt lehet mondani, hogy ennek a tanácskozásnak az eredménye az egész világ szempontjából végtelenül fontos. Ezidőszent öt hatalom képviselői vannak itt, hogy kicseréljék eszméiket és keressék azt az eszközt, amely jobb megértésre vezet a népek között. Az egész világ szenved, minden ország, még azok is, amelyek nem vettek részt a háboruban, nyögik azokat a viszonyokat, amelyek a békekötés óta uralkodnak. Az országok, még az előbbi ellenségek is, napról-napra mindinkább eltávolodnak a gyűlölködés és a multak keserűségének emlékeitől, mert ismét szinte barátok akarnak lenni. Svájc légtéren rendkívül kedvezőnek látszik az ilyen nemzetközi konferenciák számára. Ebbe a tiszta légtérű országba menekült a béke és mi itt keressük a békét. Senki sem jött most ide követelésekkel és kényszerhelyzetben, mindenki teljes egyenjogúsággal fog hozzá a közös munkához, de veszedelmes volna túlságosan vérmes reményeket táplálni a konferencia eredményei tekintetében. Az angol kormányt az az eltökélt szándék hozta Locarnóba, hogy igyekezni fog a multak hibáit kiküszöbölni. Valamennyiünket szorosan összekapcsol a bekezdés és a béke szüksége, senki sem fogja tehát megengedni, hogy a multak zavaróan hassanak közre. Az a feladatunk, hogy megteremtjük az egész világra számára az igazi békét. Arra kérem minden ország sajtóját, hogy dolgozzék velünk a világ békejének és a népek kiengesztelődésének mielőbbi megteremtésében.

CIRKUSZ

Nemzeti egyenletek

Korunkban, amelyet a nacionalizmus diauaimas térfiglalása jellemez, sürgös szüksége mutatkozik annak, hogy — amint az például a történelem-tudományai, a biológiával, a filológiával stb. már megtörtént — az ugynevezett exakt tudományok is nemzeti alapon helyeztessenek. E sorok írója fáradságot nem kímélve, már át is dolgozta nemzeti szempontokból az algebrát és mutatja alább közli az egyenletekre vonatkozó fejezetet:

Az algebra, amelyet idáig destruktív, nemzetközi szellemben tanítottak, egy-két-, három és több ismeretlenű egyenletekkel foglalkozott. A liberális közszellem nem engedte meg, hogy megvizsgáljuk: tulajdonképpen milyen fajhoz és nemzetiséghez tartoznak ezek az ismeretlenek? Holott nyilvánvaló, hogy az egyenletnek nem mindegy, milyen nemzetiségű és vallású »ismeretlenek« szerepelnek benne. Ezért szükséges egészen új egyenleteket felállítani, amelyekben nem egy-két-három ismeretlen, hanem egy-két-három angol, illetve zsidó szerepel. Az ilyen egyenletek matematikai szempontból lényegesen tökéletesebbek az eddig használt absztrakt egyenleteknél, amelyek gyakran egészen különböző mennyiségeket tüntettek fel ekvivalenseknek. Az például, hogy $3 \times = 3 \times$ szel teljességgel helytelen, ha például az \times embert jelent. Mert három ember csak akkor egyenlő három emberrel, ha valamennyien egy nemzethez és egy fajhoz tartoznak. Három angol csakugyan egyenlő három angol, de — mint egészen nyilvánvaló — három angol nem egyenlő három négerrel. Éppen ezért kell kizárni az internacionalizmust az egyenletek világából is és — nemzeti egyenleteket kell felállítani! A nemzeti egyenlet nem elégszik meg az egyenlőség pusztá kifejezésével, hanem a faji jellemvonások és tulajdonságok feltüntetését tartja elsősorban szem előtt.

Példátr:

Egy albán = férfiszépség
Két albán = vérbosszu
Három albán = felkelés

Egy amerikai = körözött sikkasztó
Két amerikai = business
Három amerikai = tiltott szeszifogyasztás

Egy angol = detektív
Két angol = boxmatch
Három angol = világhuralom

Egy bajor = jódlizás
Két bajor = politikai pör
Három bajor = sörcsaruk

Egy bolgár = konyhakertész
Két bolgár = kormányválság
Három bolgár = merénylet

Egy cseh = muzsikás
Két cseh = külügyi expozé
Három cseh = Benes dirigálja az európai koncertet

Egy francia = parkett-táncos
Két francia = esprit
Három francia = házasság

Egy görög = lázadás
Két görög = forradalom
Három görög = ellenforradalom

Egy lengyel = nem zsidó
Két lengyel = de a másik már igen
Három lengyel = kötő zsidó, egy nem

Egy magyar = jogász
Két magyar = antiszemizmus
Három magyar = új liberális ellenzéki párt

Egy német = negyvenhárom cipő
Két német = Bayreuth
Három német = választójegyzék

Egy olasz = mandolin-szerenád
Két olasz = fasiszta felvonulás
Három olasz = játékbank

Egy orosz = zseni
Két orosz = uccai harc
Három orosz = balalajka-zenekar

Egy román = festi magát
Két román = korrupció
Három román = vasuti szerencsétlenség

Egy spanyol = koldus
Két spanyol = bikaviadal
Három spanyol = visszavonulás

Egy tót = drótos
Két tót = dunai tutaj
Három tót = magyar fajvédelem

Egy török = müezzín
Két török = sakkjátszma
Három török = petróleum-spekuláció

Egy ukrán = hetman
Két ukrán = utlevélgyár
Három ukrán = nincs

Egy zsidó = batyu
Két zsidó = valutázás
Három zsidó = szoviet
Négy zsidó = Palesztina
Öt zsidó = szerkesztőség.

Skiz

Sztrájk a subotici Ferrum-gyárban

A vagonlakatos-osztály beszüntette a munkát — Száznál több munkás sztrájkol — A munkásság az akkord-rendszer bevezetése ellen tiltakozik

A subotici Ferrum-gyár vagonlakatos-osztályának munkásai hétfőn beszüntették a munkát. A munkabeszüntetésre az adott okot, hogy a gyár vezetősége az eddigi órabér-rendszer helyett elrendelte az akkord-rendszer bevezetését, amelyet a munkásság sérelmesnek tart magára nézve. A vagonlakatos-osztályon körülbelül száz munkás szüntette be a munkát. A munkabeszüntetés súlyos zavarokat fog okozni a többi osztály üzemében is, úgyhogy azok is kénytelenek lesznek egy-két napon belül beszüntetni a munkát.

A sztrájkoló munkások elhatározásuk okáról a következőket mondták:

— A gyár vezetősége ma délelőtt közölte velünk, hogy az eddigi órabér-rendszer helyett az akkord-munkát, vagyis a darabszám való dolgozást lépteti életbe. A munkásság ebbe nem mehet bele, mert már a jelenlegi keresete sem elég a megélhetésre, az új rendszer pedig azt jelentené, hogy a

munkás csak minden második nap ehet egy darab kenyeret. Az átlagos órabér idáig 5—7 dinár volt, vagyis hetenként kétszáznegyven-háromszáznegyven dinárt kerestünk. A darabszám-való rendszer mellett ennek a különben is hallatlanul csekély összegnek még a felét sem tudnánk megkeresni. Ha a gyárnak megfelelő anyagkészlete volna és minden szükséges eszköz a rendelkezésünkre állana, még akkor is rosszabbul jönnénk ki az akkord-rendszer mellett, mint eddig. A nagy baj azonban az, hogy nagy az anyaghiány a gyárban és ez rendkívül megassítja a munkát; így a munkás saját hibáján kívül nem képes elég gyorsan dolgozni. Emellett a gyár vezetősége az akkord-béreket rendkívül alacsonyra szabta meg. Mi nem akarunk sztrájkolni, nem követelünk semmit, csak abbahagytuk a munkát, mert heti száz-százötven dinárból, amit akkordban a jelenlegi viszonyok között megkereshetünk, ugysem tudnánk megélni.

A horvát parasztpárt megalakítása

Radics István önéletrajzának folytatása — A zagrebi szerbek védelme újra börtönbe juttatja Radicsot — „Tisza és Kossuth kösse fel magát a pályaudvari táblákra!” — Boszniához a horvátságnak volt joga — „A világ valamennyi Bismarkja és Hohenzollernje sem tud német telepeseket vinni Boszniába“

1902 szeptember első három napján Zagrebban heves szerbellenes tüntetések voltak, melyet a zagrebi »Srbobran« című lapnak egy »Harc a végsőig« című cikke idézett elő. Én a Prilaz 15. sz. házában laktam, s mellettem egy Popovics nevű szerbnek volt boltja. Saját szememmel láttam az emeletről, hogy semmisítik meg az egész boltot és berendezését. A második napon feleségem üzenetere a nép közé mentem s rövid beszédet tartottam, melyben azt mondtam, hogy a szerbek dacosságukkal és magyarpártiságukkal eléggé zavarának ugyan bennünket, de oktalanság egy felépni ellenük. Egészen más helyzet a magyarokkal, akikkel közjogi szerződésünk van, mely szerint Horvátországban csak a horvát nyelv és a horvát jogok az elismert és ők mégis megszegték ezt a szerződést és rábszolgáká akarnak csinálni a horvátokból. Ha tehát a nép tüntetni akar a törvénytelen és erőszak ellen, van elég alkalmá, például a pályaudvaron, ahol csupa törvényellenes magyar felírás van: »Ti, ahányan vagytok, jdtstva levehettek ezeket a törvénytelen feliratokat, ládába tehetitek és elküldhetitek Pestre Kossuthnak és Tiszának, hogy kössék fel magukat rájuk«.

Az első pillanatban engem is bántani akart a tömeg, de néhány fiatalember közbevetette magát ezt mondva: »Hagyjátok békében, ez az a Radics, aki hat év előtt elégette a magyar zászlót. Igaza van, hagyjuk az oláhokat (»vlasi«, a szerbek gunyveve Zagrebban Szerk.) békében, gyerünk a pályaudvarra hogy

leszedjük a magyar feliratokat. Amikor a tömeg elindult az Egyetem-tér felé, persze már ott volt a rendőrség és csendőrség és engem természetesen tartóztattak. É beszédem miatt egyhavi vizsgálati fogság után hathat börtönt kaptam. Nem sikerült azonban rámbizonyítani, bár terrorral és pénzzel hamis tanúkat keresték, akik azt vállalnák, hogy én szét akartam rombolni a pályaudvart.

Saját hátszám

Még vizsgálati fogságom idején a rendőrség nyaggyani kezdte feleségemet és gyermekeimet, mert nem volt illetőségi joguk. Ekkor volt szerencsénk 1000 koronának és pedig 600 a Horvát Maticától »Leányvilág« című művemért és 400 a cseh irodalmi társaságtól s feleségem rögtön megállt egy a Medjasna-ut-cában levő földszintes házra, lefoglalta s néhány barátom támogatásával az adósság bekebelezésével meg is vásárolhatta.

A parasztpárt megalapítása

Ebben az időben nagyobb művön dolgoztam, mely »A modern telepítés és a szlávok« címen nemsokára meg is jelent a Horvát Matica kiadásában. E művem még inkább emelte tekintélyemet társaim előtt s ezért 1904 december 5-én megválasztották a parasztpárt ideiglenes előkészítő bizottságának elnökévé s ez a választás évről-évre, mindig egyhangulag, megisméltődött.

1904 december 22-én tartották meg a párt ideiglenes főbizottságának első ülés-

sét, melyen megbeszítettük a programot, melyet 10.000 példányban szétküldtünk.

Most egyrészt a parasztpárt szervezésével, másrészt pedig tudományos műveim irásával foglalkoztam. Könyveimet a Horvát Matica adta ki 1906 »A mai Európa« (Savremena Evropa), 1908-ban pedig a »Pénzügytan« (Financijalna znanost és »A cseh nép a XX. század elején« című műveim jelennek meg. Még 1901 és 1902-ben irtam meg »Emlékeim a börtönből« egy részét két kötetben. Az első kötetet teljesen, a másodikban husz inkriminált passzust koboztak el, de külön bírói ítélettel sikerült kijáronom, hogy ezeket a helyeket csak kivegyék a kötetből. Mindkét kötet 2000 példányban jelent meg.

A második szláv kongresszus és harmadik oroszországi utam

1908-ban volt Prágában a második pánszláv kongresszus, melyen résztvett egy orosz küldöttség Maklakov vezetésével és a lengyel дума-képviselők egy küldöttsége Dmowski vezetésével. (Az első pánszláv kongresszus 1848-ban volt Prágában.) A kongresszuson csak aktív szláv képviselők, vagyis parlamentek tagjai vehettek részt. Én mint a horvát szabor tagja vettem részt, amit külön hangoztattam és amit el is ismertek. A kongresszus teljes nyolc napig dolgozott s utána az orosz és lengyel vendégek kirándulást tettek Délcehországba, ahol én mint tolmács szerepeltem a lengyelek és oroszok mellett. Itt ismerkedtem és barátkoztam meg több orosz politikussal, akik meghívtak, jöjjenek még az ősszel Pétervárra és tartsanak ott előadást a csehekről és délszlávokról. Különösen Lwow herceg, a későbbi első igazán demokratikus orosz kormány elnöke, aztán Volodimirov tábornok és Ozerov pétervári egyetemi tanár hívtak nagyon.

Míg azonban az Első Horvát Takarékpénztártól, amég ki nem fizetett földszintes házra kértem és kaptam 1400 koronát ennek az utnak költségei fedezésére, elmult jónéhány hónap. Közben Ausztria annektálta Boszniát és Hercegovinát, Bulgária kikijártotta Törökországtól való függetlenségét, Európában pedig erős politikai feszültség mutatkozott különösen Oroszország, Ausztria és Németország között. Én 1909-ben mégis elmentem Pétervárra és pedig feleségemmel együtt, gyermekeinket Prágában hagytuk. Péterváron sok szerbet találtam, akik szívesen segítettek amellet, hogy Oroszország ne ismerje el az annektációt és azt javasolták, Boszniát adják inkább oda Törökországnak mint Ausztriának, mielőtt azt beszélték és írták, hogy az a háború is jobb, mint Boszniát Ausztria által végrehajtott annektáció.

Péterváron ekkor egy előkelő egyesület működött, melynek élén Millukov és Maklahov állottak. Elértem, hogy ebben az egyesületben előadást tartsak Horvátországnak és a horvátságnak Boszniára és Hercegovinára való jogáról, földrajzi, kulturális, gazdasági és főleg nemzeti szempontokból, mert a bosnyák muzulmánok, akik mind szlávok és Bosznia legrégebb lakói, mind horvátoknak vallják magukat nemzeti és politikai szempontból s már akkor (1909-ben) Bosznia és Hercegovina legalább is annyira horvát, mint szerb volt.

Annyit mégis elértem, hogy petrogradi politikai körökben kezdtek mindarról komolyan tárgyalni, amiről beszéltem, különösen azzal az állítással kapcsolatban, amellyel azt vitattam: esztelen dolog azt mondani, hogy minden évben félmillió német fog bevándorolni a német birodalomból, hogy Boszniát néhány év alatt teljesen el fogják németesíteni, mert a kivándorlás nem alkalmazkodik senki politikai terveikhez, hanem komoly gazdasági törvényekhez. Különösen hangoztattam, hogy Németországból 1890 körül átlag 200.000 ember vándorolt ki évente, de tíz év alatt ez a szám 20.000-re apadt és hogy a világ összes bismarkjai és hohenzollernjei nem képesek 20.000 németet évente Boszniába terelni.

Kétnejűséggel vádolják

a subotikai munkáskamarai kirendeltség vezetőjét

Nesics István — Pejín Jován — Zsirka János — Évek óta több néven szerepel a munkásmozgalomban és az anyakönyvvezetők előtt — Nagy botrány a novisadi szocialistapártban

Különös botrány középpontjába került Nesics János, a novisadi munkáskamara irodaigazgatója, akit a novisadi munkáskamara múlt vasárnap tartott ülésén az újonnan szervezett subotikai munkáskamarai kirendeltség vezetőjévé választottak meg.

Nesics nevével nem most találkozunk először. Az utolsóelőtti nemzetgyűlési választásokon mint a független munkáspárt jelöltje szerepelt és bukott meg. Utóbb belépett a szocialistapártba és annak a kis csoportnak volt hangos szószólója, a mely a párt legértékesebb tagjainak, dr. Szekulics Milán, volt nemzetgyűlési képviselőnek alkotott ellenzéket. A novisadi munkáskamara Nesicsnek Tatics Pavlenak, a munkáskamara titkárának rójjá fel bűnül, hogy dr. Szekulics Milán megunva az elene folytatott harc eszközeit, kilépett a novisadi szervezetből.

Nesics Jovánról, aki időnként Pejín Jovánnak, sőt Zsirka Jánosnak nevezte magát, most különös dolgok derültek ki.

A novisadi munkáskamara legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy Szuboticián kirendeltséget létesít és annak vezetőjét pályázat kiírása útján fogja megválasztani. A kamara kimondta, hogy a jól dotált állás betöltésénél elsőbbséget ad azoknak, akiket a subotikai szervezett munkáskamara fog ajánlani.

A munkáskamara szeptember 20-ára egybehívott ülésén ejtette meg a választást. A subotikai szervezetek egyetelműleg egy Kender nevű munkástársukat jelölték erre az állásra. A kamara igazgatósága azonban dezavválta előző határozatát és Tatics Pavle titkár ajánlatára Nesics Jován, a kamara irodaigazgatóját választotta meg. Nesics már Szubotícára ment és elfoglalta új állását. Másnap maga Tatics is Szubotícára utazott, hogy Nesics Jován bemutatassa a subotikai hatóságoknak és a subotikai elvtársainak.

Ez ellen a Nesics Jován ellen felesége büntető feljelentést tett a novisadi ügyészségen, azt állítva, hogy vele megesküdött, holott más név alatt már van hites felesége. Férjének igazi neve nem Nesics Jován — hanem Pejín Jován.

Ez a Pejín Jován Kispesten 1913 november 2-án a magyar királyi állami anyakönyvvezető előtt 368—1913 anyakönyvi szám alatt, Zsirka (Nesics) János név alatt házasságot kötött egy kispesti magyar leánnyal; Tugyi Máriával; a Zsirka nevet épügy jogtalanul használta, mint a Nesics nevet mert igazi neve Pejín, annak anyakönyvelték és nevét sohasem magyarosította Zsirka-ra és azt és a Nesics nevet csak önhatalmúlag vette fel.

Nesics-Pejín-Zsirka 1920. tavaszán Kispestről Noviszadra költözött és Noviszadon 1920 március 24-én sajátkezűleg töltötte ki bejelentő lapját: »Nesics Jován köműves«. Az 1920. évi nemzetgyűlési képviselőválasztások alkalmával negyedik nevével kommunista jelöltnek lépett fel. A bukás után belépett a szocialistapártba és ott röviddel utóbb a Szloboda című pártlap kiadóhivatali főnöke és a munkáskamara irodaigazgatója lett. Volt kommunista elvtársaisal állandóan harcban állott és amikor az egyik gyűlésen megtámadta az ezévi január óta kommunista üzemek vádjá miatt

vizsgálati fogságban levő Czervenicsics Nikola, biztosítási hivatalnokot, akit a délbácskai kommunista mozgalom szervezésével vádolnak, ez beverte a fejét és a soknevű embert véresen vitték el a gyűlés színhelyéről.

Nesics-Pejín-Zsirka 1922 január 10-én a novisadi anyakönyvvezető előtt házasságot kötött Pálkás Borbála, novisadi magyar munkáslánnyal. Házasságánál tanuként Tatics Pavle és Potner Márk, a kamara két főtisztviselője szerepelt.

A három nevű ember még esküvéje napján levetette »Nesics« néven szerepelt inkognitóját és a novisadi rendőrbjelentési hivatalban, ismét sajátkezűleg, — a két bejelentőlapot az 1920 március 24-én és az

1922 június 10-én állította ki teljeseen azonos irással, — kitöltött egy újabb bejelentőlapot és arra már azt írta:

»Pejín (Nesics) Jován irodavezető.«

Első hitese felesége Tugyi Mária megtudta az irodaigazgató novisadi tartózkodási helyét és beadványban kérte a novisadi bíróságot, hogy hívja fel az urát a házassági életközösség helyreállítására. Mint-hogy ennek a férj nem tett eleget, 1921 március 8-án (két évvel második házasságkötése után) G. 5821—923. szám alatt hozott ítéletével Nesics Jován és Tugyi Mária házasságát felbontotta. A bíróság nem Zsirka, hanem Nesicset választotta el. A válóperben 1923 december 20-án a Nesics névre küldött bírósági idézést Pejín vette át, de a bíróságnál a jegyzőkönyvet már mint Nesics írta alá. Pejín-Nesics-Zsirka, akit a bíróság csak első feleségétől választott el most elkergette második feleségét is és összeállt egy harmadik nővel. Az elhagyott feleség most följelentette férjét. Mayor József

Választott bizottságok intézik a jövőben az agrárreform-ügyeket

Az agrárreform-minisztérium új rendelete

A szociálpolitikai minisztérium szeptember elsején 33701. számú rendeletével új rendszert honosít meg a földigénylők jogosultságának megállapítása terén. A minisztérium a rendelethez fűzött kisérsorokban közli, hogy a felmerült tömeges panaszok és feljelentések miatt bocsátották ki az új intézkedést, amelynek az a lényege, hogy a jövőben az érdekeltek által megválasztott bizottságok döntenek az agrárreform-kérdésekben.

A minisztérium mindenképp hatályon kívül helyezi az agrárreform-minisztérium múlt év december 5-iki 54560. számú rendeletét, amelynek értelmében az agrárreform-minisztérium nevez ki minden agrárhivatalnál két bizalmi férfit. Az új rendelet második szakaszában elrendeli, hogy minden város, illetve község hatósága, amelynek területén földigénylők vannak, a legközelebbi időn belül tartozik az érdekelteket értesíteni, hogy ötvenezernél nagyobb lakosságú városban tíz, ennél kisebb városban pe-

dig hat bizalmi férfit válasszanak, ezek mellé pedig a városok előlíráóságai hat illetve négy bizalmi tagot jelöl ki. Ha a városi hatóságok a választás jogát nem gyakorolják, akkor helyettük is a földigénylők választanak bizalmi személyeket, akik azonban nem kerülhetnek ki a földigénylők köréből. A megválasztott bizalmi személyeket a városi hatóságok a legközelebbi ünnepnapon, vagy vasárnapon ülésre hívják össze, hogy tisztikart válasszanak.

A rendelet végül úgy intézkedik, hogy azt a hatóságok a helyi lapokban háromszor egymásután haladéktalanul közzé tegyék, hogy az érdekeltek arról mielőbb tudomást szerezzenek és a választásokat késedelem nélkül mezejthessék. A rendelet a hivatalos lapban való megjelenéskor azonnal életbe lép.

A hivatalos lap október elsei számában közölte a rendeletet, a hatóságok azonban annak szövegét mindeddig nem publikálták.

Megkezdték a Bettauer-gyilkosság pörének tárgyalását

A vádlott azzal védekezik, hogy a meggyilkolt irónak csak a kezét akarta átlóni

Bécsből jelentik: Az esküdszék hétfőn délelőtt kezdte tárgyalni Bettauer Hugó író gyilkosságának Rothstock Ottó fogtechnikusnak bűnpörét. A tárgyaláson nagyszámú női hallgatóság jelent meg, a meggyilkolt író lelkes olvasóközönsége. A vádlott magas, tagbaszakadt szőke fiatalember, a megbánásnak nyoma sem látszott rajta.

A vádirat felolvasása után az elmeszakértők vallomását olvasták fel, amely szerint Rothstock nem elmebajos ugyan, de olyan tévtanok hatása alatt áll, amelyek már az öröklet határára vannak.

— Bűnösnek érzi magát? — kérdezte az elnök.

— Kétezer évvel ezelőtt... — kezdte a vádlott.

Az elnök: Igen, vagy nem?
A vádlott: Bettauer Hugó író erről a világról a tulvilágra küldtem, közönségesen úgy mondják: megöltem, de bűnös nem vagyok.

Az elnök: Tehát nem bűnös?
A vádlott: Magas törvénszék! Kétezer évvel ezelőtt... isteni időszámítás szerint csak néhány perc... az Isten fia leszállt erre a földre, hogy hadjáratot

kezdjen ezek ellen a zsidó irók és tudósok ellen, mert a hazugságnak, a sátánnak fiai ők. Én is azért születtem erre a világra, hogy tovább folytassam ezt a hadjáratot. Amit cselekedtem, az nem orgyilkosság, az riasztó lövés, hogy a német nemzetet fölrázzam és figyelmeztessem, hogy folytassák minél brutálisabban és mentől irgalmatlanabbul a harcot a saját védelmükre, amíg nem késő. Bettauer Hugó kigunyolt mindent, ami német volt.

Az elnök: Mikor tanult meg maga németül?

A vádlott (zavartan): Tizenkét éves koromban.

Elmondotta, hogy tagja volt a német nemzeti pártnak, de abból a gyilkosság elkövetése előtt kilépett, hogy a pártot tetteivel ne kompromittálja. Tiltakozott az orgyilkosság vádjá ellen. Elmondotta, hogy amikor Bettauer az átadott levelet olvasta, ő rákiáltott és előrántotta a revolvert, mire Bettauer iiedten kérdezte, hogy mit akar. Ő ebben a pillanatban két lépéssel elsütötte a fegyvert. Csak a két kezét akarta keresztüllőni Bettauernek, hogy többet ne írhasson.

Bettauer hozzá akarta vágni a lámpát, de ereje elhagyta, majd kitámolygott a folyosóra, ő pedig bent maradt a szobában, összeszedte a kéziratokat és mert unatkozott, dtnézte azokat. Azt hitte, hogy nem találta el Bettauert, tehát leg- alább írásait akarta megsemmisíteni.
A tárgyalást kedden folytatják.

Szombor amerikai kölcsöne

Másfélmillió dollár a város fejlesztésére

Szomborból jelentik: Szombor város vezetősége már régebbi idő óta egy nagyobb kölcsön megszerzésén fáradozik, hogy városfejlesztési terveit megvalósíthassa. A város a bel-földi pénzpacon mindeztideig sikertelenül próbálkozott a kölcsönrel.

Most, hogy a vajdasági városok külföldi kölcsön iránt érdeklődnek, különösen pedig amerikai pénzcsoportokkal igyekeznek érintkezésbe lépni, ebbe az akcióba legutóbb Szombor városa is bekapcsolódott. Egy amerikai pénzcsoport bécsi megbízottja szombaton Szomborban járt, ahol tárgyalásokat folytatott a város polgármesterével, dr. Tomics Györggyel.

Szombor város másfél millió dollár kölcsönt kíván felvenni és mint értesülünk a tárgyalások során máris biztató ígéretek hangzottak el a kölcsön folyósításáról. Szombor város vezetőségétől kapott információk szerint legközelebb már a részletkérdések megvitatására kerül a sor. Rövidesen megérkezik Amerikából a pénzcsoport egyik vezető tagja és ez alkalommal Szombor város vezetőségét is felkeresi, úgyhogy kilátás van arra, hogy Szombor hamarosan kölcsönhöz jut, mellyel megkezdheti a régóta tervezett építkezéseket.

Megölette az urát egy starasóvéi asszony

A gyilkosságot a férj unokaöccse követte el ötvenezer dinárért

Szeptember 30-án éjjel Jelics Tóso starasóvéi jómódu gazda házának udvarán lövés dördült el, amely az udvaron, a pítvar előtt szalmazsákján alvó Jelics Tóso gazda fejét furta át és azonnali halálát okozta.

A házban Jelics Tóso felesége és leánya aludt és amikor a gyilkos lövés eldördült, Darinka, a meggyilkolt gazda leánya felve kérte anyját, hogy mi történt.

Az anyja megnyugtatta az aggódó leányt:

— Semmi Megölték az apádat.

— Ki? — kérdezte a leány.

— Tudja Isten — volt a válasz és az anyja ki sem ment, hogy meggyőződjék, mi történt az udvarban.

A másnap megindult csendőri vizsgálat alkalmával, annyi adat állott a csendőrok rendelkezésére, a szomszédok annyi terhelő bizonyítékot sorakoztattak fel, hogy a csendőrok már október 1-én reggel letartóztatták a meggyilkolt feleségét, az ötven éves Jelics Évát, annak tizenhat éves Darinka leányát és a meggyilkolt Jelics Tóso unokaöccsét: Jelics Joco sztarisóvéi harminc éves földmivest.

A kereszkérdések alatt a gyanúsítottak beismerő vallomást tettek. Jelics Joco beismerte, hogy nagybátyját annak felesége unszolására és utasítására azzal a vadászpuskával lölte le, amelyet nagybátyjától egy héttel ezelőtt kölcsön kért.

Jelics Joco töredelmesen elmondta, hogy nénye már hat hónap előtt rábeszélte, hogy ölje meg az urát és azért vérdíjként ötvenezer dinárt és egy kövér sertést ad az orgyilkosnak. Jelics Tóso sokáig vonakodott, többször meg-

is kísérte a gyilkosságot, de csak szeptember 30-án volt olyan alkalom, hogy megölhette nagybátyját.

Jelics Tósa felesége, Jelics Jocoval azonos vallomást tett. Azt akarta az urát megölni, mert az az utóbbi időben „erkölcstelen” életet élt. Naponta megverte a feleségét, mert az tiltakozott a mértéktelen költségek ellen. A meggyilkolt legutóbb is két holdat adott el és birtokán már háromszázezer dinárra nőtt a teher.

Oktober 1-én férje újból Szuboticára készült bemenni, hogy újabb kölcsönt szerezzen, de az éjjel megölte.

A három letartóztatottat beszállították a novisadi ügyészség fogházába.

Százkilométeres sebességgel

beleszaladt a közönségbe egy óriás-motor

Sulyos szerencsétlenség az újpesti Stadionban

Budapestről jelentik: Az újpesti Stadionban rendezett nemzetközi kerékpár- és motorversenyen sulyos szerencsétlenség történt. A versenyen Bánitzky József magyar bajnoknak a német Rommel Alfréd és a holland Vermeer voltak az ellenfelei. Már erősen sötétedett, amikor a fináléra került a sor. Bánitzky minden erejét megfeszítve küzdött a győzelemért és mikor elsőnek jutott át a célra, az izgatott közönség óriási lelkesedésbe tört ki és szinte önkívületben berontott a pályára, hogy a magyar bajnokot a levegőbe emelje. Rommel még versenyben volt és örült sebességgel dolgozott egy hatalmas motoros után, melyet Hörtrich Hans vezetett. A sötétség miatt nem látták, hogy mi történt a célnél és az expresszsebességgel motor és kerékpár a tömegbe rontott. A motoros és a kerékpáros felbukott és a közönség soraiban is többen elterültek a földön. A nagy tumultusban igen sokan megsebesültek, akiket a közelben levő gróf Károlyi-kórházba szállítottak. A német kerékpáros Rommel sulyos agyrázkódást szenvedett, vezetője azonban kisebb sérülés drán megszabadult.

A sebesültek közül Heisch Gusztáv fiatalember agyrázkódást és kulcsonttörést szenvedett. Állapota igen sulyos. A rendőrség vizsgálatot indított, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Subotica város

megdrágítja az uccai reklámot

Városi bélyegeket hoznak forgalomba

Subotica város pénzügyi egyensúlyának helyreállítására már évek óta a forgalmat, a város kereskedő- és iparososztályának amugyis túlságosan igénybevett teherviselési képességét adóztatja meg. Fizetünk adót a lakber és a lakóhelyiségünk után, adót szednek tőlünk, ha kávéházba, színházba, moziba megrészkedünk s most újabban a város külön adót szed az után is, ha a kereskedő vagy iparos az árúját reklámozza.

Subotica Zagreb példájára külön városi adót szed az uccai reklám után. Az erre vonatkozó szabályrendelet már szombaton életbelépett s ez érzékenyen megdrágítja a nyilvános hirdetés minden formáját.

Az érvényben lévő állami illetékek kivül Subotica város a következő illetékeket szedi:

Minden darab rőpcédula vagy falragasz után 10 para, azok után a hirdetések után, amelyeket emberek hordanak körül az uccán, darabonként 5 dinár, amelyeket kocsi hordanak körül 40 dinár, az állandó hirdetés táblák után nagyság szerint évenként 40—500 dinár. Ezt az illetéket meg kell fizetni mindenkinek, aki nem a saját üzleti helyisége előtt, hanem másutt bárminő reklámtáblát alkalmaz.

Kivételesen illetékmentességre engedélyt adhat a városi tanács.

Subotica város a hirdetési adó behozatalával kapcsolatban városi bélyegeket hoz forgalomba s a jövőben minden

olyan illetéket, amely a városi pénztárba fizetendő, bélyegeken kell leróni. Addig, amíg a városi bélyegek el nem készülnek, a hirdetési adót is készpénzben kell befizetni.

A finn hadiflotta katasztrófája

A vihar elsüllyesztett egy őrnaszádot — Két hajó eltűnt

Kopenhágából jelentik: Sulyos katasztrófa érte szombaton éjszaka a finn hadiflottát, amely hadgyakorlatokat tartott a Balti tengeren. A gyakorlat idején vihar tört ki és pillanatok alatt házmagasságu hullámok támadtak, amelyek miatt a hadihajók sulyos veszedelembbe kerültek. A parancsnoki hajóról a helsingforszi tengerészeti minisztériumtól szikratávíró útján sürgős segítséget kértek és közölték, hogy a viharban egy cirkáló, egy dgyunaszád és két torpedónaszád sulyosan megsérült.

A minisztérium intézkedésére azonnal segélyhajók siettek segítségül, ezenkívül a svéd kormány is két hadihajót küldött a veszély színhelyére. Egy finn naszád huszonkét löny legénységével együtt elsüllyedt. Két cirkáló eltűnt, valószínűleg szintén elsüllyedtek. A finn partokon vasárnap éjszaka fényjeleket láttak, amelyek valószínűleg elsüllyedt hajók mentőcsónakon menekült legénységétől származnak. A tengeren hajók rajokban cirkálnak az elsüllyedt hajóról megmenekültek felkutatására.

„Ha a szerbek, magyarok, románok békében megférnek egymás mellett az idegenben, miért ne élhetnének békében otthon is?”

— kérdezi a Bácsmegeyi Napló munkatársától H. G. Wells

— Látogatás a nagy angol író otthonában —

London, október 1.

Látogatást tettem H. G. Wells-nél, a világhírű angol írónál, akinek legutóbbi tudományos munkája, a »The out line of the History«, az utóbbi évtized legnagyobb könyvsikerét érte el és akinek új regényét, a »Christina's Albert father«-t, most ünnepli az egész angol sajtó. Wells, az egykori kereskedőtanonc, akinek most évi 60.000 font jövedelme van, a White-hallal szemben, a minisztériumok környékén lakik, egy óriási palota ötödik emeletén, a 120-as számú ötszobás lakásban, feleségével és két fiával. Csöngetésemre az író felesége, Catarine Wells, nyit ajtót. A világhírű nagy író felesége olyan egyszerű nő, mint egy vidéki postamesterné.

— Bocsánatot kérek — mondja mentegedőzve — pár percig várni kell, férjemnek vendége van — és bevezet egy roppant érdekes butorlatu kis terembe. Japán szoba, berakott szekrény, pár szék és Wells íróasztala: zöld posztóval födött, kopott butordarab. Kis »portable« írógépet, nagy tintásüveget látunk az asztalon. Wells írógépén kopogtatja műveit, magánleveleit pedig föltöltöttal írja. A szekrényen whisky, gin és gyümölcs. Pár kínai disztányér és egy orosz szovjet-porcellán. A kommunisták ötágu csillaga és a bolsevista orosz állam címere: a sarló, díszíti a művészi porcellánt. Mrs. Wells elmondja, hogy férje nem foglalkozik üzleti ügyekkel. Ő csak megírja műveit, a copyrightet már én adom el — magyarázza az író felesége. Én vagyok a »bussinesman«, Mr. Wells az artist, a művész.

Nyílik az ajtó és belép Wells. Nem gondolná az ember, hogy már hatvan esztendő. Haja szőkés, szeme barna. Minden mozdulata nyugodt. Nagyon halkán beszél.

— Na lássuk — mondja és helyet foglal, hogy kérdéseimre válaszoljon.

— Mi volt legkedvencebb ifjúkori olvasmány?

— Nehezen emlékszem vissza, azt hiszem Humbold »Cosmos«-át szerettem a legjobban.

— Sportolt-e sokat?

— Soha. Otthonuló legényke voltam.

— Jó tanuló volt?

— Csak nem akar egy hatvan éves embert újra vizsgáztatni? — mondja nevetve és így folytatja: — Tizenhárom éves koromban abba kellett hagynom tanulmányaimat, ki kellett maradnom az iskolából, mert apám tönkrement. Pár évig botlás voltam, majd beiratkoztam a kensingtoni Royal college of science-be, a bölcsészeti egyetemre. Kedvenc tantárgyam az állattan volt.

— Írói hajlama mikor jelentkezett először?

— Gyerekkoromban kis újságot szerkesztettem. A College-ben szerkesztője voltam a »Scool Magazine«-nek. Huszhuszeneg éves koromban kezdtem el komolyabb cikkeket írni. Esztendőkönt keresztül hírlapíróskodtam. Írtam kritikákat és rövid elbeszéléseket. Huszonkilenc éves voltam, amikor első könyvem megjelent: a »Time Machine« (Az időgép). Ez a könyv az újságokban megjelent cikkeim gyűjteménye volt.

— Miképpen vélekedik a mai angol irodalomról és művészetéről?

— Nem tudom különválasztani Anglia és Amerika irodalmát. Mind a kettő egy nyelvű és egyazon őserőből táplálkozik. Ugy látom, hogy nagyon sok fiatal tehetség döngeti a kapukat és meglepően izmosak, erősek és eredetiek női írónk. A modern író egyre nehezebben talál témát, a házasságiörő nő már nem regényfigura, a házasságtörés már nem bonyodalom, hanem a mai élet minden napos, unalmas bohózata és tragédiája. Festészethez, szobrászathoz nem sokat értek. Arról tehát nem beszélhetek.

— Kit tart a legnagyobb angol írónak?

— Bernard Shaw a legtitésőbb elme.

— Külföldi írók közül kit kedvel a legjobban?

— Knut Hamsunt nagyon szeretem, de nem tudok pontos választ adni, mert az angolon kívül nehezemre esik más műveket eredetiben olvasni. Fordítás után kritikát mondani pedig bűn.

— Foglalkozik-e politikával?

— Aktíve nem, de természetes, hogy sokat gondolkodom a politikai problémákon. A munkáspárthoz állok közel, nemrég bele is kóstoltam az eleven politikába, csak azért, hogy közelebb jussak rejtelméhez. A munkáspárt az egyetem képviselőjeként jelölt. Elfogadtam, mert biztos voltam, hogy nem választanak meg, de érdekelt, hogy hogyan fogadják az ellenpárt jelöltetésemet és tetszett a játék.

— Mi a véleménye a kommunizmusról?

— Rosszul tette föl a kérdést. Én kommunizmus alatt csak a krisztusi kommunizmust értem. Ön bizonyára a Marxizmusra, az oroszországi bolsevizmusra gondol. A marxizmus oroszországi megvalósításánál az okozta a hibákat, hogy előbb következett be, mint azt a vezetők gondolták. Sietve rombolni kezdett és nem voltak készen még az építés tervei. Látjuk, hogy most már sok kérdésben engedtek. Megint behozták a pénzrendszert és sok egyéb enyhítést. Az bizonyos, hogy a mostani rendszer, a kapi-

talista rendszerre gondolok, nem helyes és azon változtatni kell.

— Mi a legbensőbb vágya az emberiségre vonatkozóan?

— Az, hogy a nemzeti öntudat helyett a világlelküismeret kerekedjék felül. Hogy új világtudat fejlődjék ki, amely csak békét, testvériséget ismer.

— Jövő irodalmi tervel?

— Fordról és Citroenről szeretnék regényt írni, a nagy pénzcínátlókról. Azt hiszem, ez ma a legérdekesebb téma. Sokan megkísérelték már, de mindaz még nem az igazi.

— Mi a véleménye a moziról?

— Charlie Chaplin a legnagyobb művész. Szeretem. Legújabb filmje, a »Gold Rush« nagyon tetszett.

— Mi a véleménye a középeurópai kérdéssről?

— Szükségesnek tartom a kelet-európai államok konferenciáját. Nem tudom elképzelni, hogy miért vélik sokan utópiának a kelet-európai Egyesült-Államokat. Ha a szerbek, magyarok, tótok, románok és osztrákok Amerikába vándorolnak, ott nyugodtan megérnek egymás mellett. Bostonban vagy Philadelphában a legnagyobb barátságban élnek.

Egy óra tíz percig tartott ez a beszélgetés, mialatt H. G. Wells válaszolt kérdéseimre.

Korda Tibor

A prágai

kékszakáll büne

Kifogták a Vágból a tömeggyilkos egyik áldozatának holttestét

Poprádról jelentik: A hatóságok már napokon át keresték a tömeggyilkos Bazant egyik áldozatának, Pavelka Jozefinnek holttestét, amelyet most partravetettek a Vág-folyó hullámai. A holttestben felismerték a prágai kékszakáll áldozatát, amely — mint megállapították — előrehaladott másállapotban volt.

Érdekes, hogy a gyilkos semmi körülmények között sem akarta elárulni, hogy hol tüntette el Pavelka Jozefin holttestét. Vallomás helyett sirni kezdett és azt hangoztatta, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. Bazantot vasárnap szállították el Poprádról Rózsahegyre, hogy ott is lefolytassák a nyomozást a borzalmas bűnygyben.

Véres vásár

Verekedések és szurkálások a topolai vásáron

Topoláról jelentik: Szombaton, az országos vásár napján több véres veredés és szurkálás történt Bácska-Topolán. Estefelé a Barna-féle vendéglőben Baranyai József vendéglős összeveszett Baka József és Baka Péter vásári árusokkal. A verkedésbe hamarosan mások is beavatkoztak és a két Baka-testvért véresre verték. Az ütközetnek rendőrök vetettek véget. Baranyi és a többi támadók ellen megindult az eljárás.

Rövid idővel ezután, hat óra tájban, a vásártéren felállított Horváth-féle kocsmasátorban volt véres verkedés. Mánics Károly topolai gazdálkodó ittasan több ismeretlen emberrel összeveszett és veszekedés közben Mánicsot hátrabaszták úgy, hogy eszméletlenül esett össze. Sulyos sebére a rendőrlaktanyára szállították, ahol orvosi segítségben részesült. Állapota életveszélyes. Az éjszaka folyamán letartóztatták Sindrics János cipészt, akit azzal gyanúsítanak, hogy ő szurta le Mánicsot.

Éjfélkor Hajnal Jenő főuccai vendéglőjében Győri Pál, Győri Lajos és Kovács Béla legények belekötöttek Zakár Peter szabóságéba és Rajcsán Ferenc cipészébe. Ezek emiatt eltávoztak a vendégöböl, mire a két Győri és Kovács Béla utánuk siettek és az uccán botokkal megtámadták őket, majd egyikük kést döfött Zakár bal felsőkarjába és átvágta az ütőeret.

HIREK

Forgotten

Bármilyen fantasztikusan hangzik is az, ami alább kövekezik, nekem úgy mondták el mint valóságos, megtörtént élményt. K. kapitány beszélte el nekem, aki mint tengerész bejárta többször a világot egyik sarkától a másikig.

— Az Egyenlítő körül, az Atlanti-Oceánon találkoztam először a »Forgotten«-nel — beszélte el K. kapitány. — Amikor feltűnt a szemhatáron ez a fekete hajó, valamennyien a fedélzetre siettünk és távcsöveinkkel vizsgáltuk. Hire már régóta eljutott hozzánk, de nem hittük, hogy valóban van ilyen hajó. A »Forgotten« csak ritkán kerül olyan vizekre, ahol sok hajó jár.

Már messziről föltűnt ósdi alakja, nem abból a világból való gépe és kéményei. Ócskavas, mondták embereim, muzeumba való. A hajó mindazonáltal nagyon szépen, egyenletesen jött. Látszott rajta, hogy szakavatott tengerészek vezetik. Leadtuk a szokásos jeleket és engedélyt kértünk, hogy a »Forgotten« fedélzetére mehessünk. Ezt habozás nélkül megadták. Voltam a »Forgotten«-en és alig tudok beszámolni erről a látogatásomról: annyi mindentféle impresszió támadt rám.

A »Forgotten« a hetvenes évek végéről vagy a nyolcvanas évek elejéről való hajótípus, de már akkor is túlhaladott álláspontra lehetett. Mindenestre elmult föltötte egy emberöltő, negyven vagy ötven év.

Akkor történt, így beszélte nekem egyik vén matrózom, hogy Pears kapitány, aki titokban rabszolgakereskedéssel foglalkozott, összekülönbözött az angol kormánnyal, ami nagy lelki megrázkódást okozott neki. A meghasonlott ember, akinek az esze állítólag egy nagy vihar alkalmával megbomlott, elhatározta, hogy soha többé életében szárazföldre nem teszi lábát és nem veszt többé tudomást a földi »patkányokról«. A rabszolgakereskedésről lemondott, mert az lehetetlenné vált, de lemondott a civilizált világról is, amelynek mintegy száz társával együtt örökre búcsút mondott.

A hajó azóta egyetlen ismert kikötőt sem érintett, nagy viharok idején is embernemlatta öblökbe menekül, amelyeket csak Pears kapitány ismer. Halászatból, vadászatból élnek a »Forgotten« emberei. Ővük az egész világ. Oda mennek, ahová akarnak és ahol civilizált ember nem igen fordul meg. A tengerből néha talán kincseket halásznak ki, mert különben alig volna érthető, hogy negyven-ötven év óta kószálnak már a tengeren. A kereskedők, akiknek eladták a tengeri vagy vadászszákmányukat, kénytelenek a »Forgotten« fedélzetére utazni, mert ők elvből nem közelítenek meg egy ismert kikötőt sem.

Ma már nincsenek százan. A viharok, a cápák sokat elpusztítottak közülük. De még mindig vannak legalább hatvanan. Lehet, hogy ez már nem is eredeti létszám, mert időközben a hajó személyzete folyton szaporodott olyan tengerészekkel, akik megutálták az embereket.

És hogyongtam a »Forgotten« fedélzetén, keresztül-kasul jártam a hajót, a mely oly valószínűleg és különös, mint valami muzeum, ahol az ember megmossolyogja régi idők furcsaságait. A »Forgotten«-en nem változott semmi, minden olyan, mint a hetvenes-nyolcvanas években volt. Se dróttalan táviró, se repülőgép, se semmiféle modern utítás nem nyugtalanítja a »Forgotten« patriarchális nyugalmát.

És jártam a »Forgotten« matrózai közt. Valamennyi hatvan éven felül levő ember, de mind olyan egyenes, mint az árboc. Vasból való az idegeik. A hetvenes-nyolcvanas évek viseletében vannak, ami tengerészruhában nem jelent nagy változást, de mégis eléggé szembetűnő.

Azokat a sapkákat, vállrojtokat, amiket a »Forgotten«-en hordanak, már nem viseltek.

Nagy tisztelettel, de némán kerültek elém a vén matrózok. Szigorúan meg van hagyva nekik, hogy idegennel ne álljanak szóba. Klastromi szigorussággal őrzik némaságukat. Egyetlen tolmács van a hajón, agyafurt vén gonosztevő arcu matróz, aki az idegen és a hajó kapitánya közt közvetíti a szűkszavú, csak a legfontosabb dolgokat érintő társalgást.

Nekem különös szerencsém volt. Ha nem is beszélhettem vele, de láthattam Pears kapitányt. Azt mondják, száz éven felül van már. Ez valahogy meg is látszik arcára száradt pergamen bőrén, örökké könnyező szemén, beesett, teljesen fogatlan orcáján. De a tekintetében van valami emberfölötti erő és okosság. Emberei még ma is reszketnek tőle, de egyuttal szeretik is. Néma fejhajtással üdvözöltem Pears kapitányt, de ő elnézett felettem, mintha levegő volna.

Megrendülve távoztam a »Forgotten«-ról. Ez a név tudvalevőleg azt jelenti: Elfeledve! Elfeledett világ ez, de nem tudom, nem cserélné-e föl az ember a mai nyugtalan, kapkodó világgal. A »Forgotten« emberei úgy tűntek föl előttem, mint ravasz és mély életfilozófusok.

Szini Gyula

* Török követség Szkopljében.

Szkopljéból jelentik: Néhány nappal ezelőtt ideérkezett Hajri bég török konzul. Hajri bég megfelelő helyiséget keres Szkopljében a konzulátus részére, amely október 15-én fogja megkezdeni működését.

— **Közjegyzők értekezlete Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A vajdasági közjegyzők egyesületének választmányának vasárnap, dr. Nikolics Bránko közjegyző elnöklésével Noviszadon értekezletet tartott. Az értekezleten kari ügyeket tárgyaltak.

— **Noviszad város közgyűlésének előkészítése.** Noviszad város gazdasági, pénzügyi és jogi bizottsága hétfőn délután ülést tartott, amelyen a keddi közgyűlés előkészítésével foglalkoztak. Az ülés iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, mert a közgyűlés tárgyszorozatán több fontos intézmény létesítésére vonatkozó javaslat szerepel. Döntés az ülésen nem történt. A radikális klubnak a közgyűlést megelőző értekezletén fognak véglegesen dönteni a javaslatok sorsa felől.

— **Merénylet-terv a román királyi pár ellen.** Bukarestből jelentik: Besszarabiában újból tizenkét kommunista tartóztattak le. Az őrizetbevevett embereket azzal gyanúsítják, hogy merényletet terveztek a királyi pár ellen, akiket október 11-ikén Jassyban pokolgéppel fel akartak robbantani.

— **Bünyvádi feljelentés Lukovác sentai rendőrkapitány ellen.** Szentáról jelentik: Dr. Pánics György ügyvédjelölt, akit — mint a *Bacsmegyei Napló* megírta — súlyos sérelem ért a sentai rendőrségen, hétfőn a szubotical ügyészségen bünyvádi feljelentéssel Lukovác Tihámér rendőrkapitány ellen. Ezenkívül sérelmét bejelentette a noviszadi ügyvédi kamarának is. *Mátics Szlavkó* rendőrkapitány Lukovác eljárásáról jelentést tett a belügyminisztériumnak.

— **Beiratkozások a zagrebi egyetemen.** Zagreből jelentik: A zagrebi egyetem valamennyi fakultására október 8-áig lehet beiratkozni.

— **A munka áldozata.** Noviszadról jelentik: Szelecs György tizennyolc éves kamenica, fia nagybátyjánál, Pokor Rókusnál hordóhoz való vasabroncsokat hordozott. A nyúlóját annyira fölhorzsolta a rozadás vas, hogy életveszélyes sérülésekkel a noviszadi közvilágításba szállították.

— **Uj bíró.** Urozevics Radomir becskerekeli törvényszék jegyzője szombat Beogradban sikerrel letette az ügyvédi és bírói vizsgát.

— **Harminchétezer kilométert röptül Rómától Tokióig egy olasz kapitány.** Párisból jelentik: Ugyanakkor, amikor a japán röplők, akik néhány hét előtt indultak el Tokióból és keresztülrepülték Ázsiát, leszálltak a bourgeti repülőtéren, Tokióból azt jelentik, hogy többnapos ut után Ázsián és Ausztrálián keresztül odaérkezett *Pinedo* olasz röplőtiszt, aki harminchétezer kilométeres röplésével világrekordot csinált. Rómából indult és Bagdad, Kalkutta, Singapur, Melborn és a Manilla-szigetek érintésével jutott el Tokióba.

— **Hivatalvizsgálat a horgosi adóhivatalnál.** Horgosról jelentik: Markovics Steván sentai adóhivatalvizsgálatot tartott a horgosi adóhivatalban és egyidejűleg elrendelte a Horgos község lakóira kirótt körülbelül három és fél millió dinár jövedelem-, vagyon- és hadnyereségadó azonnali behajtását. Markovics adóhivatali rendelkezése nagy izgalmat keltett a községben, mert alig van olyan adófizető, aki magas adóját rövid idő alatt könnyen ki tudná fizetni.

— **Bünygyi vizsgálat a sztaribecsei malomégés miatt.** Noviszadról jelentik: Minthogy alapos gyanu merült föl arra nézve, hogy a sztaribecsei Szpaics-féle malom legését gyújtogatás okozta, bünygyi vizsgálat indult meg a tűz okának megállapítására. A helyszíni szemlét *Skrebim Ivan* noviszadi vizsgálóbíró és dr. *Vukovljac Zsarko* államügyész október hetedikén tartják meg. A malom az *Adria* biztosítóintézetnél 1,237.500, *Jadranszka* biztosító noviszadi fiókjánál 1,264.000 dinárra volt biztosítva.

— **Elitölték Reisinger képviselő támadóját.** Budapestről jelentik: A katonai törvényszék hétfőn tárgyalta *Richter Ferenc* százados bünyörét, aki — mint emlékeztetés — Miskolcon szóbelileg inzultálta Reisinger Ferenc nemzetgyűlési képviselőt, amiért az a szocialistapárt tagja. Félórás tanácskozás után hirdette ki ítéletét a katonai törvényszék, amely *bünyörnek mondja ki Richter Ferenc századost becsületsértés vétségében, amiért tettleg bántalmazta Reisingert* azáltal, hogy karját megfogta, több ízben meglökte és később gazembernek nevezte. *Ezért a katonai törvényszék 15 napi foglárfoogságra ítélte a századost.*

— **Tanügyi hírek.** Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter *Jagerovics Bránko* sombori elemi iskolai tanítót az apatini járás tanfelügyelőjévé nevezte ki. Az apatini tanfelügyelőségnek Somborban lesz a székhelye. *Brebtor Dávid* elemi iskolai tanítót *Ludasról Stari-Becsejre* helyezte át a közoktatásügyi miniszter.

— **Nem lesz tisztviselősztrájk Ausztriában.** Bécsből jelentik: A bécsi állami tisztviselők szombatán a sztrájk mellett szavaztak, azonban, mint a tisztviselőszervezetek vezetői, kijelentik, a sztrájkra valószínűleg nem fog sor kerülni. A kormány ugyanis elhatározta, hogy lakbérpótlék címén tizenöt százalékos fizetésemelést fog adni az állami alkalmazottaknak.

— **Templom- és harangszentelés Szentáról.** Szentáról jelentik: Nagy ünnepek keretében szentelte fel dr. *Csircs Irene* görög keleti püspök a sentai szerb-templomot és a templom harangjait. Az egyházi szertartás során a püspök *Pe-Kárszki* Milos sentai görögkeleti plébánost esperessé avatta fel. Majd ezután fogadta a különböző egyházak és testületek küldöttségeinek tiszteletét. A római katolikus hitközség részéről *Gozon István* plébános és *Sztrilics Béla*

képviselő, a zsidó hitközség részéről *Schweiger Hermann* főrabbi és *Gilke* Antal Andor hitközségi elnök, a görögkeleti hitközség részéről *Vukov Andrija* hitközségi elnök, a szerb olvasókör részéről *Vuics Szávó*, a szerb nőegylet részéről *Tomics Jánosné*, a *Zora* dalegyesület részéről *Gyorgyevics Szlobodanné*, a tantestület részéről *Ludaics Szávó* tanfelügyelő, a gazdakör részéről *Novoszel János*, üdvözölték a püspököt. Délben száz teritékes bankett volt, amelyen a püspök felköszöntötte a királyi családot. Felköszöntöket mondottak még dr. *Knezevics Milos* polgármester, *Gyorgyevics Szlobodán* főszolgabíró, *Vuics Jócó* volt képviselő és *Sztrilics Béla* képviselő. Este a Szerb Nőegylet és a tűzoltótestület műkedvelő gárdája előadást rendeztek.

— **A berlini rendőrök nem engedték az angol nagykövetet Stresemann különvonatához.** Berlinből jelentik: Miután dr. *Luther* kancellár és *Stresemann* külügyminiszter több fenyegető levelet kaptak elutazásuk alkalmából, a pályaudvar perrónját erős rendőri kordonnal zárták el és még a sajtó képviselőit sem bocsátották az induló vonat közelébe. Ugyanigy bántak el a diplomáciai kar képviselőivel, akik közül *Lord D'Abernon* nagykövetnek nem engedték meg, hogy elbucszuzék a német delegációtól. A rendőrség csak hosszas tárgyalás után tette lehetővé az angol nagykövetnek, hogy a perrónra lépjen, ahol *Stresemann* sajnálkozását fejezte ki a kellemetlen incidens miatt.

— **A becskerekeli kereskedelmi alkalmazottak a vasárnapi hetipiac ellen.** Becskerekéről jelentik: A becskerekeli kereskedelmi alkalmazottak vasárnap gyűlést tartottak, amelyen tiltakoztak a városi tanács rendfetele ellen, amely szerint a jövőben vasárnap is hetipiac legyen. A gyűlés nevében hatvan tagú küldöttség kereste fel *Alexics Bogoljub* polgármestert, akik kérték a kereskedelmi alkalmazottakra sérelmes rendelet visszavonását. A polgármester megígérte, hogy a tanács legközelebbi ülésén foglalkozik az ügygel és oda fog hatni, hogy a piacrendeletet vonják vissza.

— **Halálosvégü birkózás Mosztárbán.** Mosztárból jelentik: *Kresics János* és *Cvitkovics Sándor* mosztári legények fogadást kötöttek, hogy melyikük fejteti birkózásban két vállra a másikat. A birkózást a megbeszélte helyen, egy kocsmában tartották meg, miután mindketten nagyobb mennyiségű bort fogyasztottak el. Birkózás közben összeváltak, úgyhogy a sportmérkőzést közönséges verekezés követte. *Cvitkovics Sándor* a verekezés hevében egy vasruddal fejbeütötte *Kresics*-et, aki nyomban meghalt. A gyilkost a rendőrség letartóztatta.

— **Halálozás.** Szentáról jelentik: *Leisler Mór* sentai kereskedő vasárnap délben szívinfarkus következtében meghalt.

— **Kiverték a szkopljeli mecsetből az útörököket.** Szkopljéből jelentik: A Murát szultán mecsetben vasárnap véres verekezés támadt az új- és útörökök között. Törökországban ugyanis a kormány elrendelte, hogy az állami alkalmazottak feje helyett kalapot viseljenek, amit a nép is hamarosan átvett. Az új szokást átvette a Délszerbiában élő útörökök egy része is, különösen a fitalság. Az útörökök, akik egyházi előírásnak tartják a fezeviseletet, számos esetben tiltakoztak a kalapviselés ellen, de eredménytelenül. Vasárnap a Murát szultán mecsetbe több fiatal ember kalapban ment be, ami az útörököket annyira felháborította, hogy botokkal és késekkel támadták rájuk és kiverték őket a mecsetből.

— **Négymillió sikkasztás a tuzlai sóhivataiban.** Tuzláról jelentik: A beográdi monopoligazgatóság nagy visszaéléseknek jött a nyomára a tuzlai állami sóhivataiban. A visszaéléseket úgy követték el, hogy az államnak hetvenkét paráért szállítandó százhatvanhét vagon sót különböző kereskedőknek kilogrammonként három dinárért adták el és a különbözetet elsikkasztották. A rendőrség a sóhivatal valamennyi alkalmazotját letartóztatta.

— **A szubotici francia klub hangversenye.** Nagy érdeklődés nyilvánul a szubotici francia klub hangversenye iránt, amelyet e hó 9-én tartanak meg a Bárány-szállóban. A hangversenyen két párisi művész, Lucien de Flagny és William Gwinn is fellép. Helyárak 30 és 20 dinár, teajegy 20 dinár. Jegyek Györgyevics Jován törvényszéki bírónál és az előadás napján a pénztárnál válthatók.

— **Pisztoly és kard.** Budapestről jelentik: Két érdekes párbaj zajlott le hétfőn délelőtt. Az egyik pisztolypárbaj volt, amely Sebestyén Géza, a Városi Színház igazgatója és Tábori Lajos gyámigazgató közt folyt le a Hűvösvölgyben. A párbajra, amely sebesülés nélkül végződött, összeszólaikozás adott okot. A másik párbajt a Santelli-életvivóteremben vívták, ahol karddal kezükben álltak egymással szembe Varsányi István és Keindl Ferenc műegyetemi hallgatók. A párbajban Keindl Ferenc a negyedik menet után könnyebb fejségést kapott, mire a segédek a párbajt beszüntették. A párbajt ifj. Horthy István vezette.

— **Al Leirer-gyilkos jelentkezett a budapesti ügyészségen.** Budapestről jelentik: A pestvidéki ügyészség fogházában hétfőn délelőtt jelentkezett egy rab az ügyészség vezetője előtt és valamást tett, hogy Pödör Gyulával együtt ő szurta le törrel Leirer Amáliát. A vallomás után a rendőrségről az ügyészségre küldték azokat a detektíveket, akik annak idején részt vettek a Leirer-gyilkosság nyomozásában és ismerik a gyilkosság körülményeit. A detektívek megállapították, hogy a vallomást tevő rab, — akinek nevét a hatóságok titokban tartják — nem vehetett részt a gyilkosságban és nem tudott válaszolni arra a kérdésre sem, hogy Leirer Amália lakásának milyen a berendezése. A hatóságok még nem tudják, hogy milyen okok bírhatták rá a rabot a gyilkosság vállalására.

— **Ujabb vasuti katasztrófa Franciaországban.** Párisból jelentik: Halálos vasuti szerencsétlenség történt Strassburg közelében. A páris-strassburgi gyorsvonat, amelynek menetrend szerint néhány perccel éjfél után kell Strassburgba érkeznie, Hochfelden mellett beleszaladt egy tehervonatba, amelynek személyzete közül két vonatkereső meghalt és néhány utas megsebesült. A vizsgálat azt derítette ki, hogy csak az elzász-lotharingiai vasuti személykocsik hihetetlenül erős szerkezetének köszönhető, hogy nagyobb katasztrófa nem történt és több emberélet nem esett áldozatul az összeütközésnek. A párisi gyorsvonat mozdonyvezetője annak ellenére, hogy a szemafor tilosra volt állítva, nyolcvan kilométer sebességgel rohant át Hochfelden állomáson.

— **A „Knyizsevní Szever“** szubotici szláv irodalmi folyóirat októberi száma most jelent meg. A folyóiratba Iljics-Skuria Verka, Paunovics S., Gyukics B., Dragutinovics Radomir, dr. Gyurovics Dimitrije, Sztojkovics Sztretén, dr. Ivics Alexa, dr. Nikics Fedor, Majsztorovics Milán, Savkovics Milos irtak értékes cikkeket.

Sztrájkolnak a becskerekai gimnázium diákjai

Két gimnazistát arculütött egy fiatal tanár, mire az egyik visszaütötte — A diákok kizárták az intézetből

Becskerekről jelentik: Kinos iskolai botrány játszódott le szombaton a becskerekai állami gimnáziumban. A botrány fejleményeképpen hétfőn az intézet több osztályának növendékei sztrájkba léptek.

A becskerekai gimnáziumhoz ez év elején Szubotin Szlávót nevezték ki igazgatónak, aki még a tanév elején elrendelte, hogy a diákok a tolongás elkerülése céljából a gimnázium lépcsőin felfelé a jobboldalon és lefelé a baloldalon menjenek. Az igazgatói rendelkezés végrehajtását minden óra közti szünetben más-más tanár ellenőrizte.

Szombaton a tíz órai szünetben Jovanovics Borivoj fiatal gyakorlótanár ügyelt fel a lépcsőkön, amikor két növendék, a szerb tagozat ötödik és nyolcadik osztályának egy-egy tanulója, megfedelve az igazgatói rendeletről, a lépcsőknek nem jobb, hanem bal oldalon tartott fel az emeletre. A fiatal tanár erre mindkét diákot arculütötte. A nyolcadik osztályú Mestrovics Gyura önzertesen tiltakozott az ellen, hogy a fiatal tanár ellene, nyolcadikos diák ellen testi fenyegetést alkalmaz, mire Jovanovics Borivoj másodszor is arculütötte Mestrovicsot, aki ezután visszaütötte a tanárt.

Az ügy azonnal az igazgató elé került, aki kihallgatta úgy a tanárt, mint a diákot, majd délutánra tanári konferenciát hívott egybe. A konferencia elhatározta Mestrovics Gyu-

— **Csaló utazó.** Noviszadról jelentik: Krotics Péter karlovcái kereskedő feljelentette Konyenovics Milán utazót Krotics autóra üzleti utra küldte Konyenovicsot, aki az autót másnap visszaküldte, a rabizott negyezeröttszáz dinárt azonban megtartotta és megszökött. A noviszadi rendőrség a csaló utazót vasárnap letartóztatta.

— **Tűz egy noviszadi gyógyszerárban.** Noviszadról jelentik: Vasárnap délután a noviszadi Popics-féle gyógyszerárban a villamos motor tüzet okozott, amelyet a tűzoltóknak sikerült idejekorán eloltani. A kár négyezer dinár.

— **A pancsevói mészárosok panasza.** Becskerekről jelentik: A becskerekai kereskedelmi és iparkamara titkárságát hétfőn a pancsevói mészárosok küldöttsége kereste fel, mely elpanaszolta, hogy a pancsevói rendőrség túlszígonan alkalmazza velük szemben a drágaság elleni törvényt. A küldöttség elmondotta, hogy a rendőrség feljelentése alapján a járásbírósg több mészárosot ítélte el, holott az ártarifajuk ellen egyáltalán nem emelhető kifogás. A kamara a benyújtott ártarifából megállapította, hogy az nem lépi túl a szolid polgári haszon mértékét. A pancsevói mészárosok kamara véleménye alapján a járásbírósg ítéletét meg fogják felelebezni. A becskerekai kereskedelmi és iparkamara a küldöttség kívánságára beadványt intéz a kereskedelmi miniszteriumhoz, melyben kéri fogja, hogy a kereskedőket és iparosokat a hatósági zaklatásoktól óvja meg.

— **Képkiallítás Novisadon.** Noviszadról jelentik: Magyary József festőművész a Wagner-féle cukrászda kápolnájában képkiallítást rendez. Művei közül különösen a zsánerképek érdemlik meg a közönség figyelmét.

rának a gimnáziumból való kizárását. Hétfőn reggel kilenc órakor hirdették ki körözüvény útján az egész intézetben Mestrovics kizárását. Mestrovics, aki a szerb tagozat nyolcadik osztályának egyik legjobb tanulója volt és olyan szegény fiú, hogy más intézetben aligha folytathatná tanulmányait, a felszólítás után azonnal elhagyta a gimnáziumot, de vele együtt eltávozott az iskolából a szerb tagozat nyolcadik osztályának valamennyi növendéke. Ugyaneznap szolidaritása jeleül elhagyta az intézetet és sztrájkba lépett a szerb tagozat hatodik és hetedik osztályának legtöbb növendéke is.

Szubotin Szlávót a gimnázium igazgatója még hétfőn felszólította a szülőket, hogy gyermekeiket küldjék az iskolába, azonban mozgalom indult meg a diákok között, hogy a szerb tagozat mind a négy felső osztályának valamennyi növendéke lépjen kedden reggel sztrájkba és addig ne látogassa az előadásokat, a míg a Mestrovicsot kizáró határozatot meg nem semmisítik és a felső osztályok növendékeinek teljes elégtételt nem adnak egy nyolcadikos növendék testi megienyítéséért.

Becskereken nagy izgalmat kelt a kinos affér. Jovanovics Borivoj az egész incidens felidézője hétfőn szabadságot kért és elutazott Becskerekről.

— **Tolvaj hajófüttő.** Noviszadról jelentik: Balogh Jván hajófüttő, aki a titeli kikötőben horgonyzó »Pasic Nikola« nevű hajón teljesített szolgálatot, a hajó kormányosától, Pokli Sándortól hétszáz dinárt lopott. A csendőrség letartóztatta és beszállította a noviszadi ügyészség fogházába.

— **Leleplezet hamispénzverő-műhely.** Nürnbergből táviraozzák: A rendőrség a Herbbruck melletti Rupp rechtstegen közelében egy birtokon teljesen korszerűen berendezett hamispénzverő-műhelyt fedezett fel. A hamispénzverde villanyerőre rendezkedett be ötven járadék pfeningek és két és három márkás pénzdarabok verésére. A földbirtokos soffitörjének és néhány más személynek segítségével heteken át tartó munka árán szerelte fel a gépeket, amelyeken már is nagyszámú ötven pfeningeseket vert. A három márkás darabok verése a pénzhamisítók minden igyekezete ellenére sem sikerült. A vizsgálat fogja félderíteni, hogy vajjon került-e forgalomba hamispénz és hogy milyen mértékben. Az augsburgi rendőrség a földbirtokoson kívül még egy vésnököt is letartóztatta, aki ugyancsak a pénzhamisító bandához tartozott.

A Deutsche Medizinische Wochenschrift októberi száma igen érdekes tartalommal jelent meg. Gauss würzburgi professzor a női hashártya gyulladásokról, Halbestädter a rák Röntgen-kezeléséről, Kümmel hamburgi tanár a vérviseletről, Lepehne königsbergi tanár a makacs székrekedésekről és Hermann szubotici orvos az epehólyag legújabb vizsgálati módszeréről értekezik. A Deutsche Medizinische Wochenschrift a Kurirnál kapható Szuboticián.

— **A hét végén foglalkozik a Kuria Beniczky Ödön szabadlábra helyezési kérelmével.** Budapestről jelentik: Beniczky Ödön ügyében szerdán kerülnek az iratok a Kuriahoz. Beniczky fogvatartásának ügye is e héten kerül a Kuria elé. Amikor az ítéletét jövahagyták a törvényszék ítéletét, amely három évi fogsázbüntetést szabott ki, azzal utasította el a szabadlábra helyezési kérelmet, hogy a fogházorvos jelentése szerint Beniczky Ödön egészségi állapotára a további fogság életveszedelemmel nem jár. Beniczky állapota azonban időközben rosszabbra fordult, s a beteg állandóan a fogházorvos kezelése alatt áll. A változott helyzetben Beniczky újabb fogházorvosi bizonyítvány kiállítását kérte, hogy ezzel igazolja a Kuria előtt a további fogság veszedelmét. A Kuria legkésőbb a hét végén zárt ülésben foglalkozik Beniczky szabadlábra helyezési kérelmével s csak ennek elintézése után tüzi ki a szóbeli tárgyalás napját a táblai ítélet ellen beadott semmisségi panaszok ügyében.

— **Letartóztatott katonaszökevény** Noviszadról jelentik: A kulpini csendőrség a beográdi katonai bíróság megkeresésére letartóztatta Siso Andrást hat hónapi fogházra elítelt katonaszökevényt. A katonaszökevényt büntetésének kitöltése végett az ügyészség fogházába szállították.

— **Fejbe rugta a ló.** Horgosról jelentik: Sárkány Lázár gazdálkodó lóva úgy fejbe rugta, hogy eszméletlenül esett össze. A ló patája leszakította Sárkány arcáról a húst. A szerencsétlenül jrt gazdát kórházba szállították.

— **Professzor Mabuse Rasid,** a világhírű telepatikus fenomen Szuboticiára érkezett, ahol szerdán és csütörtökön este 9 órakor a Lloyd helyiségben rendkívül érdekes előadásokat fog tartani. *Allukat is hipnotizál és mutatványai között szerepel a szenzációs rádiószugeszcio is.* Mindkét este teljesen új műsor.

— **Orvosi hír.** Dr. Brezovszky Nándor noviszadi sebész-főorvos szabadságáról visszaérkezett és újból megkezdte rendelését. Rendelő napjai kedd, csütörtök és vasárnap.

— **A noviszadi szerb szintársulat pályadíja.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szerb szintársulat hat hónappal ezelőtt öt ezer dináros pályadíjat tűzött ki drámáira. A pályadíjra Noviszadról, Beogradból, Leszkovácraól, Oszijekről, Szarajevóból, Vukovarról, Zagrebből, Dubrovnikból, Varazdinból, Velikibecskerekéről küldtek le szerb és Sztara-Kanizsáról egy magyar pályamunkát. A bíráló bizottság még ebben a hónapban dönt a pályázat sorsa felől.

— **Telekkönyvi rendtartás szerbül.** Masirevics Miklós, a szombori járásbírósg telekkönyvi bírója, a Telekkönyvi Rendtartást az alkalmazásban levő joggyakorlat alapelvei szerint szerbül feldolgozta. A mű előreláthatólag tíz ívet fog kitenni. Megrendelhető vagy közvetlenül a szerzőnél, vagy bármely vojvodinai telekkönyvvezetőnél. A mű előfizetési ára 50 dinár.

— **Dr. Kálmán Ferenc orvos** rendelését Paličon megkezdte (Biermann-villa).

— **Értesítés.** A szubotici önálló iparos betegsegélyző egyesület vezetősége felkéri tagjait, hogy dr. Fekete orvos ur kijelentése folytán, hogy nem tekinti magát az egyesület orvosának, kezelésre további intézkedésig dr. Szántó urhoz járjanak. A második orvos kérdése a legsürgősebben rendeztetik, melyről tagjainkat értesíteni fogjuk.

Hölgyek!

Ne felejtsetek el, hogy a szépséget az arc üdesége adja meg és ez csak úgy érhető el, ha „VISAGINE ADELINA PATTI“ arctejet használ. Üvegje 30 dinár. LABORATOIRE „ADELINE PATTI“ PARIS. Főképviselet Jugoszláviára ZAGREB, GAJEVA UL. 8. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerkereskedésben.

Az állami gyermekvédelmi hivatal felkéri azokat az asztalos, szabó és cipésziparosokat, akiknek tanoncra van szükségük, hogy sziveskedjenek az állami gyermekvédelmi hivatalnál (Városháza, III. em. 173—175. sz.) jelentkezni, ahol készséggel közvetítik a tanoncokat.

Dr. Hermann Károly orvos külföldi utjáról hazaérkezett és rendeléseit újból megkezdte Szubotica, Rudiceva ul. 2.

Dr. Kosztolányi Árpád orvos rendelésének: Trg Vojv. Putnika 4 (törvényszékkal szemben) **gyermek, bel. női s egyéb betegeknek d. e. 9—11-ig, bőr és nemű betegeknek d. u. 3—5-ig és este 7—8-ig.** Sürgős esetekben bármikor. **Telefon szám 525.**

SZÍNHÁZ

A Kuruzsló szental előadása. Szentáról jelentik: A szentái műkedvelők vasárnap este nagy sikerrel mutatták be **Földes Imre** »A kuruzsló« című színművét. A kitűnő darab gördülékeny, ügyes előadását telt ház tapsolta végig, lelkesen ünnepelve a főszereplőket, akik közül **Porteleki Zsolt** a címszerepben tökéletesen átértett és aprólékosan kidolgozott, szép alakítást nyújtott. Méltó partnere volt **Vig Lajos**, aki az újságíró játsszotta mesteri élelemül és természetes közvetlenséggel. **Vig** nem mindennapi készségével már régen kint a vidéki keretek közül és alakítása most is nagy feltűnést keltett. **Ilma** szerepét **Wagner Bözsike** játszotta sok szívvel és rutinnal. Az anya szerepében **Rebmann Vilma** adott líri portrét. **Mészáros Manci** egy szolgáló szerepéből csinált pompás kabinet-alkatást, **Mészáros Vince** és **Kiss Vilmos** pedig egy-egy epizód-figurában tűntek fel kitűnő játékkal. Kiseb szerepekben nagyon ügyesek voltak **Kecskés Mária**, **Szegő Vilma**, **Reszler Ilona**, **Nagyabonyi Matild**, **Nagy Marcella**, **Bubola Ignác**, **Benedek Andor**, **Weber Károly** és **Rebmann Lajos**, valamint jó volt az előadás minden egyes szereplője. Az ügyesen rendezett, nagyszerű előadást szombaton este megismétlik. — *igla*—

SPORT

Gól és anyaszív

A magyar-spanyol mérkőzésen elajult Zsák kapus édesanyja

Budapestről jelentik: Az első magyar-spanyol válogatott futballmérkőzést hihetetlen nagy érdeklődés kísérte. Az Üllői-uti pályán nem kevesebb, mint negyvenötezer főnyi közönség jelent meg, melynek sorában több előkelő politikai személyiség — köztük **József főherceg**, **Rakovszki Iván** belügyminiszter és **Smith Jeremiás** főbiztos — helyezkedett el. A közönség elősorban a spanyol csoda-kapusra: **Zamorrára** volt kíváncsi, aki a mérkőzés folyamán csodálatos bravúrral intézte el a leggyilkosabb magyar lövéseket. A mérkőzés külön élvezete volt **Zamorra** és a magyar kapus **Zsák** párviadala, amelyből egy tragikus véletlen folytán a spanyol futballprimadonna került ki győztesen.

A mérkőzés második felidejében történt, hogy a magyar hátvéd: **Fogl II.** faultjaért a bécsi bíró szabadrugást ítélt a magyarok ellen. A szabadrugást **Carmelo** spanyol ba'összekötő irtózatoss erővel lötte a magyar kapura. **Zsák** az éles labdát elfogta, de oly szerencsétlenül, hogy kiejtette és mielőtt még kireparálhatta volna hibáját, a közönség nagy jelszóval, a labda beperdült a magyar

hálóba. A főtribünön ebben a pillanatban éles sikoly hangzott el: **Zsák édesanyja, aki kiment a mérkőzésre, hogy fia játékát végignéze, ajultan esett a mellé ült Zsákné karjaiba.** A jelenet nagy megdöbbenést és részvétet keltett a tribün közönsége körében és három fiatalember nyomban az ajult öregasszonyhoz sietett akit vár perc alatt sikerült életre kelteniük. Az öregasszonynak az volt az első kérdése, hogy góba ment-e a labda és amikor megtudta, hogy fia hibájából a spanyol csapat megszerezte a vezetést — mint később kiderült a győzelmet is — sírva mondogta:

— Ó édes fiam, mit csináltál!

A szuboticei bajnokság állása. A vasárnapi mérkőzések után csupán annyit változott a helyzet, hogy a Bácska felnyomult a harmadik helyre, a Szombori Sport elé. Az SzMTC, amely kezdettől fogva a bajnokság élén állott, még mindig két ponttal vezet a második helyre került Szuboticei Sport előtt. A bajnokság állása a vasárnapi mérkőzések után a következőképp alakult: 1. SzMTC (5) 9 pont. 2. Szuboticei Sport (5) 7 pont. 3. Bácska (3) 6 pont. 4. Szombori Sport (4) 5 pont. 5. Sand (4) 4 pont. 6. ZsAK (5) 4 pont. 7. Verbászi SC (4) 2 pont. 8. Kulai AC (4) 1 pont. 9. Szombori Amateur (4) 0 pont. A vasárnap lejátszott bajnoki mérkőzések után a következőképp alakult a góllövő statisztika: **Öt gólt lőttek:** Roglics (ZsAK), Jagica (Szuboticei Sport), Marcikics (Bácska). **Négy gólt lőttek:** Horváth (Sand), Barna II (SzMTC), Katrinka (ZsAK), Varga (ZsAK), Takács (Szuboticei Sport). **Három gólt lőttek:** Kovács (Bácska), Káics (Szombori Sport), Barna I (Sz. M. T. C.), Szép (Verbász), Garamszeghy (Verbász), Rudics (Bácska). **Két gólt lőttek:** Schwarc (Szombori Sport), Rucskai (SzMTC), Svraka (SzMTC), Krausz (Sand), Damjanovics (Sand), Berényi (Szuboticei Sport), Sulyok II (Szombori Sport), Futó (Kula), Beszirovics (Sz. M. T. C.), Rengei (Szuboticei Sport), Háj (Amateur). **Egygólosok:** Bucheimer (ZsAK), Inotai (Szuboticei Sport), Csete (Szuboticei Sport), Magyarics (Kula), Harasztí (Sand), Rankov (Kula), Slezák (Bácska), Markovics (SzMTC), Beleszlin (Sand), Defreovill (Amateur), Karió (Sand), Sulyok I. (Szombori Sport), Quiring (Verbász), Polyakovics (Bácska), Kauszohner (Verbász. Öngólos: Matarics (Amateur).

Gáspár legyőzte Lewdent. Párisból jelentik: A Párisban megtartott nemzetközi atlétikai versenyen számos külföldi atléta vett részt, köztük Gáspár a magyar magasugróbajnok, aki 188 cm.-el legyőzte a franciák büszkeségét Lewdent. Részletes eredmény: 100 méter: Van den Berge (Hollandia) 10.6 mp. 2. Murlon (Franciaország) 10.8 mp. 400 méter: 1. Engdahl (svéd) 49.6 mp. 2. Martin (svájci) 50.6 mp. 800 méter: 1. Martin 1 p. 55.4 mp. 2. Baralon (francia) 1 p. 56 mp. Távolugrás: 1. Cartor (francia) 761 cm. 2. Hoff (svéd) 757 cm. Magasugrás: 1. Gáspár (magyar) 188 cm. 2. Lewden (francia) 185 cm. 1500 méter: 1. Baraton (francia) 4 p. 06 mp. 2. Bontemps (francia). Díszkosztetés: 1. Nüttymaa (finn) 44.33 m. 2. Pasli (francia) 39.88.

Összeállították a magyarok ellen játszó csehszlovák válogatott csapatot. Prágából jelentik: A csehszlovák szövetség összeállította a magyarok ellen Prágában játszó csapatot. Hochmann (Sparta) — Hoyer, Perner (Sparta) — Kolenaty, Kada, Cervený (Sparta) — Wimmert (Vrsovice), Pollaczek (Sparta), Kratochwill (Slavia). Budapest ellen szereplő csapat a következő: Planicka (Slavia) — Weiglhofer (DFC), Steiner

(Sparta) — Kuchar (Slavia), Pieticha (Slavia), Mahr (BFC) — Bobor (DFC), Patek (DFC), Schaffer (Sparta), Silny (Slavia), Jellinek (Vikt. Ziskov).

Magyar stafétabajnokságok. Budapestről jelentik: A MASz rendezésben vasárnap folytak le a staféta-bajnokságok. Részletes eredmények: 4×100 m. staféta: 1. KAOE (Steinmetz, Vida, Gerő II, Gerő.) 42.7 mp (országos rekord). Gerő I. 10.7 mp-et futott, 2. MAC 43.2 mp. 3. BBTE 43.3 mp. 4×400 méteres stafétát a MAC nyerte, a KAOE óváására azonban a versenyt megsemmisítették. 4×1500 m. staféta: 1. MAC. 2. MTK. 5000 méteres csapatverseny: 1. MAC 25 pont, 2. MTK. Egyénileg Grosz MTK győzött. 4×100 m. ifjúsági: 1. MAC 45.8 mp. 2. FTC. 4×1000 m. ifjúsági: 1. MTK 11 p 35 mp. 2. FTC. 3000 méteres ifjúsági csapatverseny: 1. MTK 23 pont, 2. MTE. Egyénileg Weiler M. T. K. győzött.

LEGUJABB

Felmentették Bettauer gyilkosát

Éjjel fél kettőkor jelentik Bécsből: A Bettauer-ügyben az esküdtek **bünnösnek** mondták ki a vádlottat a gyilkosság büntetében, a **beszámíthatóság kérdésében azonban az esküdtek nemmel szavaztak.** E verdikt alapján a bíróság a vádlottat felmentette.

Ne hitelezzen könnyelműen

Aki adósáról pontos és megbízható inormációt akar, forduljon

Radio Hiteltudósító Iroda

suboticei bej. céghez
Harambaševa ul. 29. Postafiók 48.
6550

Boxberger Bad-Kissingen

Alapítva 1711-ben.

KISSINGE II LAPDAGSOR

SOVÁNYÍTÓTABLETTÁK
a legjobb szer székszorulás és hizás ellen. Kapható minden gyógyszerárban Suboticei Ierakat: 4674

HERCZL JENŐ DROGERIA

Aleksandrova ulica 1.

S. H. S. Főlerakat:

„ISIS“ D. D. Zagreb-Beograd

Fejfájásnál és fogfájásnál
a legkiválóbb szolgálatot
Aspirin
tablettái teljesítik.
Figyeljünk a kék-fehérs piros vedőjegyre!

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. október 5.

Budapest deviza 1265—1269, valuta 1251—1265.

Prága deviza 60.5—60.555, valuta 59.875—60.375.

Berlin deviza 74.25—74.45 milliárd márka, valuta 73.75—74.15 milliárd márka.

Bécs deviza 1254—1258, valuta 1247—1253.

Trieszt deviza 44—44.15.

London deviza 272.

Newyork deviza 177.5.

Zürich, okt. 5. Zárlat: Beograd 9.185, Páris 23.90, London 25.105, Newyork 518.375, Brüsszel 235, Milanó 20.80, Amsterdam 208.40, Berlin 123.40, Bécs 0.007315, Szófia 3.79, Prága 15.36, Varsó 87, Budapest 0.007260, Bukarest 2.45.

Beograd, okt. 5. Zárlat: Páris 261, London 273.50, Newyork 56.40, Milanó 228, Bécs 7.97, Prága 167.12, Genf 10.90.

Zagreb, okt. 5. Zárlat: London 272.625—274.625, Newyork 56.13—56.73, Amsterdam 2269—2280, Berlin 1340—1350, Bécs 791.90—801.90, Prága 166.50—168.50, Trieszt 225.95—228.35, Budapest 7.89—7.99, Zürich 10.865—10.945. Valuták: Dollár 55.40—56, Lira 225.40—228.20, Osztrák shilling 805, Svájci frank 10.81—10.89.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 5. Tengeri bácskai 2 vagon 175 dinár, 2 vagon bácskai új 105 dinár. Liszt: 1 vagon bácskai 0.45 Q. 390 dinár, 1 vagon bácskai 2-es 340 dinár, 1 vagon bácskai 6-os 255 dinár. Irányzat: lanyha.

Budapesti terménytőzsde, okt. 5. Nyitáskor a terménytőzsde feltűnően üzletelen. Az árukiadást is gyengül, a vételkedv pedig teljesen hiányzik.

Az amerikai piacokról alig tartott irányzatot és kisebb áresést jelentettek. A budapesti tőzsdén nyitáskor csak névleges árfolyamok szerepelnek, még pedig a szombati áraknak megfelelő kurzusok vannak érvényben úgy tisztavidéki, mint dunántúli buzában 360—367.500 korona a tiszai.

Csikágói gabonátőzsde, okt. 4. Buza decemberre 134.375, buza májusra 135.5, Tengeri decemberre 77.5, tengeri májusra 82. Zab decemberre 39, zab májusra 43.5. Rozs decemberre 79, rozs májusra 85.

Newyorki gabonátőzsde, okt. 4. Buza 146.375. Tengeri 93.25. Liszt 675—725. Az irányzat alig tartott.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: **Duna:** Bezan 242 (—4), Vukovár 258 (—2), Palanka 160 (—6), Noviszad 253 (—), Zeman 299 (+15), Pansevó 272 (+25), Szmederevo 355 (+22), Orsova 258 (+). **Dráva:** Maribor 125 (+5), Zakanj —30 (—), Terezinopolje 20 (+4), Donji Miholjac 156 (+22), Osijek 174 (—4). **Száva:** Zagreb 0 (—14), Sisak 420 (—30), Jasenovac 650 (—12), Bród 558 (—19), Mitrovica 432 (+6), Beograd 226 (+23). **Tisza:** Szentá 204 (—24), Becse 210 (+20), Titel 275 (+11). **Kupa:** Karlovac 230 (—120). **Una:** Novi 214 (—26). **Vrbas:** Banja Luka 150 (—20). **Bosna:** Doboj 102 (—16). **Drina:** Zvornik 18 (—6). **Morava:** Csuprija 50 (—).

VÉDJEGY:
VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ
ETIKETTRE RAGASZIVA

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag
Eau de Cologne Original Farina Gegenüber
gärtmágyt használ

VÉDJEGY:
VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ
ETIKETTRE RAGASZIVA

KAPHATÓ EREDETIGYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELŐBB ÜZLETBEN

NYILTTÉR.**Olcsó téglák**

A velkibecskereki járásbíróóság 978/1925. számú végzése szerint több százezer darab prima tetőcserép és építő téglák kerül árverésre és pedig szükség esetén becslési áron alul is.

Különösen kedvező és ritka alkalom prima téglákat jóval a normális áron alul vásárolhatni.

A vásárolni szándékozók felkértenek 1925. évi október hó 7-én, szerdán délelőtt fél 10 órakor a helyszínen Ilija Tucakov Göztéglagyár r. t. Velika-Kikinda megjelenni. Az árverésre kerülő téglák készpénzben kifizetendők.

Azonkívül árverésre kerülnek még:

- 1 írógép
- 1 Wertheim kassza
- 4 ló

Különbféle irodai és lakásfelszerelési tárgyak

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO MOL

Br : 5070—1925.

Oglas

Potpisano Opštinsko Poglavartstvo ovim ojavljuje da će se pravo ubiranje pišačarine u opštini Molu, izdavatí pod zakup putem javne dražbe na dan 11. oktobra 1925. god. pre podne u 9. sati u opštinskoj velikoj dvorani.

Zakup počine od dana izdavanja i traje jednu godinu dana.

Kaucija 10 % od isklučne cene sa na dan dražbe položiti u opštinsku domaću blagajnu.

Isklučna cena je 5000 dinara.

Ostali uslovi mogu se videti u kancelariji opšt. adm. beležnika svakog radnog dana za vreme zvaničnih časova.

Mol, 2. oktobra 1925. god.

Nečitljiv potpis

Miši Radivojević

beležnik

5376

knez

Német

8438

kiállító festőművészekről sikerült szebbnél-szebb eredeti **olajfestményeket** beszerezni. Megtekinthetők vételkényszer nélkül

Balog Lina cégnél, Subotica

Naponta friss élővirág kapható.

8446

TÜDŐBETEGEK

sok ezren már meggyógyultak!

Kérje azonnal könyvem

az új táplálkozás művészete

amely már sok ember életét megmentette. Ez a módszer az eddigi életmód mellett alkalmazható és a betegséget gyorsan legyőzi. Éjszakai izzadás és köhögés megszűnik, a testsúly gyarapszik és a lassu elmeszesedés a betegség továbbterjedését megállítja. Az orvosi tudomány

legkomolyabb férfial

igazolják módszerem kiválóságát és azt szívesen alkalmazzák. Minél hamarabb kezd meg a táplálkozásnak ezt a rendszerét, annál jobb.

TELJESEN INGYEN

megkapja könyvem, amelyből sok minden hasznosat megtudhat. Kiadom mindössze

10.000 INGYEN PÉLDÁNYT

küld szét, irjon tehát még ma, hogy ön is azon boldogok közé tartozzék, akik a könyvemhez hozzájutnak.

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf Bruchsalerstrasse 5. Abt. 859.

A Starakanjižai**Csodakut Artézi Fürdő RT.**

minden héten vasárnap, hétfőn és kedden délután

NYITVA VAN

Braća Löwy

rőfős és divatáruüzlete

SUBOTICA

OKTÓBER 1-én

32 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ

ÜZLETÉT

Jelašićeva ulica 5.

a kiskápolnával szemben

Decsy gyógyszertár mellé

helyezte át

80 HP

szivógázmotor

bármikor üzemben megtekinthető

ELADÓ

„POSAVINA“ UMJETNI MLIN SISAK

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Táviratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota, Telep: Sentaí put.

Mindenféle zsák, zsinegáru, tömlő és hevederek

PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT PONYVAKÖLCSÖN

Butorszövetek szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

Kiváló minőségű
lager- és transport hordók
cirka 1000 hektóliterig. Literenként
1—1.50 dinárért.

Kiváló minőségű, körülbelül 500 hektóliter, homokos talajon termett **rizling, kövidinka és saszla stb.** must vevő hordójába szűrve. Lit.-ként
5 dinárért.

Két vagon 10—11 maligádos
zamos óbor

literenként 7 dinárért.

Cirka százezer drb prima fanyelű

CIROKSEPRŐ

legjutányosabb áron

Cirka ezer mátermázsa ideitermésű

elsőrendű cirokszakál

eladó

HIRSCHL OSZKÁR

Potiskisvetinikola

(Senta mellett)

Olcsó és jó házi kenyér

Din. 3.75

Orient-keks Karlsbadi kétszersült

Graham kenyér gyomor- és cukorbetegségeknak

Mayer Alfréd

villanyerőre berendezett üzemben
Subotica, Kakas iskola mellett.

WACHTLER MIHÁLY

GÉPLAKATOS SUBOTICA, ZRINJSKI TRG 11.

Saját ház. Save Teke'lje put 21.

Az összes mezőgazdasági gépek, valamint bármely vas és gépmunkákat vállal és javít.

A legmodernebb Wertheim-kasszákat sértetlenül nyit és javít.

Győződjék meg róla, hogy

olcsóbban

kap l-a keményfa hálószobát bármilyen festettnél is.

ERDÉLYI ANTAL

lakásberendezési vállalatánál Subotica
IV., Sudarevićeva ul. 4 sz.

Remélem, mindenkinek tudja hogy gyártmányaim szépek, valóságosak és olcsók

*Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica
Pašićeva ulica 8.*

Komlódrót

horganyozott és fekete minden mennyiségben

legolcsóbban

azonnal szállít

BARZEL R. T.

vaskereskedés, Subotica

Kérjen árajánlatot!

Kérem följegyezni!

Van sz. rencsénk ügyfeleink szívós tudomására adni, hogy v. dékre is vállaljuk és ke. zítünk levél útján pontos méret, rajz és negatív gipsz modellek szerint mindenféle csokkra műlabákat, műezeket, egyenes tartókat in val dus testekre — mellőzőket acélból benikkelezve és bőrözve, minden vaz garancia mellett Budapest. Dolinger klinika B. Koranyi orvo-prof sz. szor módszere szerint, lová bá. rházak, laboratóri mok, orvosok és fogtechnikusok részére beteggyógyászati műszerek, műtőasztalok stb. beteg. to. ó. csók, gumikerék javítások is elfogadjatnak. Szíves támogatást kérve teljes tisztelettel

Alexander Ignác

Subotica, Mašanski put 17. Városmagazinnal szemben le. 8. (Ár.) 472

LEONHARDI TINTÁIT

TUSSAIT, RAGASZTÓIT, BÉLYEGZŐFESTÉKEIT STB. BEVÁLT EREDETI RECEPTEK SZERINT GYÁRTJA

PENKALA - TVORNICA

EDMUND MOSTER I DRUG D. D. ZAGREB

FRANCIA VONAL

„SOCIÉTÉ DES CHARGEURS RÉUNIS“ „SUD-ATLANTIQUE“
„SOCIÉTÉ DES TRANSPORTS MARITIMES“
„SOCIÉTÉ GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE“

LEGGYORSABB - LEGKELLEMESEBB - LEGUJABB HAJÓK
MINDEN MASODIK NAP KOZLEKEDNEK
MARSEILLEBŐL — BORDEAUXBŐL és HAVRÉBŐL
Amerikába, Kanadába, Mexikóba, Kubába,
Braziliába, Uruguayba, Argentínába stb. stb.

A harmadosztály áll: „Javitott kabinokból“ 2 és 4 ágyval
„Közönséges kabinokból“ 2 és 4 ágyval
„Fedélközből“ 8, 10 és 20 ágyval

A menetidő a kikötőből Newyorkba 5 1/2 nap;
Santosba (Brazilia) — 13 nap
Buenos Airesba (Argentina) — 17 nap

Az összes utasokat GYORSVONATTAL továbbítjuk a kikötőbe

Különös figyelmet fordítunk földművesekre, akik
ingyenesen ohajtának utazni Sao-Paoloba — Braziliába

„Francuska Linija“-nak nincs képviselője vagy ügynöke

Minden felvilágosítást ingyenesen adnak az ügynökségek:

LJUBLJANA, Kolodvorska 41. BITOLJ, Kralja Petra ulica 33.
ZAGREB, Mihanovičeva ul. 4. VEL. BEČKEREK, Aleksandrova 1.
BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 91.

TAPÉTÁK

elsőrendű iparművészek tervei alapján készült művészies

TAPÉTÁK

„Askania“ dessau tapetagyár
jugosz. áviai vezérképviselése:

MAVRO HEUMANN

PAPIRKERESKEDÉSE SUBOTICA
Jelačićeva ulica 1.

Malomgépek

olcsón eladóik:

- 1 rentabel (Besser)
- 1 hámozógép (Beck)
- 1 tarár

mind teljesen kifogástalan állapotban üzemnagyonb. biás folytón

Hönig-féle Hengergőzmatom

Havas és Forgács
Bačka-Topola 8166

Briliáns áru
Aranyláncok
Ékszeresek
Disztinggyak és
órák kiállításra
SZENDE
Aleksandrvoan. 11.

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb hengerfurógépekkel

Krausz Gyula

vas- és fémöntvények V.-Bečkerék
Gunduličeva ul. 7. Telefon 329. 4778

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BEČKEREK, a törvényszéki palota mellett. TELEFON 329 760

Elsőrendű akácfa komlóoszlop

kapható

Szemző Bélánál Suboticán

Brozova ulica 2. — Telefon 269.

Száraz belet

- I. 60 dinár 100 méterenkint
- II. 50 dinár 100 méterenkint

nagyobb vételnél október 20 iki szállításra
Sózott vastag szalámi-belet

méterenkint 1 és 2 dinárért ajánl:

BÉLIPAR RT. Subotica

Mindennemű hegedű- és hangszerhur legolcsóbb áron kapható. 8560

Legfinomabb

étkező-olajat

PRIMA MINŐSÉGŰ
SZÁLLIT MÉRSÉKELT ÁRBAN

OLAJGYÁR VELIKI-BEČKEREK

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT és MINTÁT

AKÁCFA KOMLÓRUDAKAT

7 és 8 métereseket minden vastagságban franco vagon

Indjja és franco erdő, Indjijánál eladnak

Holzindustrie Ges. és Wolf Samu és Fia cégek Novisad

Radio

-készülékek eredeti „BROADCASTING“

és saját gyártmányu, gyári árakban a BROADCAST.

SHS és Balkán vezérképviseltnél:

Telefon: 6-23 **KONRATH D. D. SUBOTICA** Save Tekellje ulica 79. szám.

Komplett készülékek

- Alkatrészek
- Akkumulátorok
- Anodbatteriak
- Dupla fejhallgatók
- Brown hangszórók
- Lámpák
- Mérnöki szaktanács és rajz önépítőknak
- Rádiobemutató nappal és este
- Engedélyek gyors megszerzése.

2000 dinárt és százalékot az eladásból fizetnek havonta egy per. ekt női fodrásznak Kummerkramer Sombor, 0753

Naponta friss pörköltkávét csak Sugár Manónál kapható Suboticán. 7590

Okkázló-árak

SOLOMON H. GABAY

kézműáru és vászonáru nagykereskedésében

Vasina 13. BEOGRAD A „Három madárhoz“

Tetemesen mérsékelt árak:

Lutrszilszkin, kabátra	260 dinártól kezdve
Selyem szilszkin, kabátra	350 " "
Asztragán fekete és szürke	220 " "
Női szöv. kosztümre és köpenyre	120 " "
Karakil, kabátra	160 " "
Velour deline minden színben	150 " "
Selyembársony minden színben 75 cm. széles	80 " "
" " " " " " " "	60 " "
Japánbélés a legujabb desszinekben	30 " "
Szőrme, fekete, szürke és barna	50 " "

Tegyen próbavásárlást

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Premier! Az idei szezon első világhittakciója
Hétfőn és a következő napokon
Douglas Fairbanks
Amerika ünnepeit hosszal-
mesének felleptével
„Z” a fekete lovag
(Epizódok ostroma)
Johnston Culley regénye után
8 felvonásban, melynek ro-
mantikája a Maharadzsza gyön-
gyéhez hasonlít, melyben Dou-
glas Fairbanks, dalias ter-
metével, művészi játékával
gyönyörű megjelenésével el-
bűvöli a közönséget.

Október 5-6
hétfő-kedd csak 2 napig
Georges Carpentier
világhírű boxbajnok, kinek
Estelle Taylor híres mozszi-
nésző a felesége
1000 dollár
tiszteletdíjért mérközni fog a
világbajnokságért. Párisban
fellép
Csuda ember
6 felvonásos filmjáték
főszerepében.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vasárnapon és ünnepnapon kétszeresre számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felbontott jellegű leveleket továbbítunk
Kérdések, közlésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Francia nyelvből órákat adok, lehetőleg lakásért cserébe. Leveleket Bogovičeva 12. címre kérek. 8565

Faszobrász fiút tanulónak felvesz, rajztudással előnyben. Szedlák Lajos Harambašićeva ulica 8. sz. Katolikus Legényegylettel szemben. 8545

Kovács legényt keresek falusi munkára, ki két-három évi gyakorlattal bír, hosszabb időre. Kovács Ferenc kovácsmester Bogojevu. 8574

Munkás lányok könnyű és tisztá munkához felvételné Weinhut celluloidárugyárában, Pašićeva ulica 8. (Edénvpiac.) 8584

VÉTEL-ELADÁS

Megvételre keresek keveset használt, de jó karban levő 4 személyes luxus-autót, »Ford« nem kell. Ajánlatokat teljes leírással és ármegjelöléssel kér Tóth Horgosi Péter, Szentá. 8414

Keresek megvételre 1 1/2 vagy 2 HP vezérművet gőzhajtásra, Hermetz András, Mali-Idjós. 8481

Fodrász-üzlet berendezés eladó. Popacsek, Sudarevičeva ul. 1. 8575

517 □-öl szóló sürgősen eladó. Cím: Laták, V., Požeška ul. 9. 8554

Eladó Mali-Idjós községben, központban levő jó forgalmu vendéglő az összes berendezéssel, valamint saját szikvízkészítéssel, uccai terras, tágas kerthelyiség, megfelelő melléképületekkel. Jelenleg három egyesület székhelye. Bővebb felvilágosítással szolgál Szilágyi Antal tulajdonos. 8445

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Szabók! Enyvezett prima szabóvatta legalább 50 kg vételénél azonnal kapható napi áron alul 22 dináros kilogrammonkénti árban. Braća Sonnenberg főtéri cégnél, Subotica. 8590

Reők gazdaság, Horgos. Eladók: amerikai tellvér csődör és Gudrán csődör, hat darab fajtisza mangalica tenyészkan, 2 darab tenyészbika és 75 darab vegyes birka. 8583

Kétszobás urilakás átadó, családi házak kaphatók, garson butorozott szobák kaphatók. Antik butor és kézi mángorló, előszobával stb. olcsón eladók. — Langné, Agina ul. 11. 8585

16-20 HP szívógáznyersolaj motort vagy másfajta lokomobilt keresek megvételre. Lehet magánjáró is. Ajánlatokat ármegjelöléssel kérek. Parkas Károly, Gaj, (Banat). 8579

RÉVAI ADOLF
SUBOTICA

Csirkepiac, Kisköz
Telefon 551.
Ajánl elsőrendű
darabos meszet,
beočini portland-
cementet
és a legjobb minőségű
retorta faszenet

Kukorica eladó 5 holdnyi termés talpon állva. Subotica mellett. Nemzetközi tudakozó és bizománny iroda Kralja Aleksandra ulica 9. 8591

Ház kedvező fizetési feltételekkel eladó. Lakás azonnal átvehető V. Skopljanska (volt Szép-ucca) 43. szám. 8576

Borosfordók jókarban olcsón eladók, öt darab hatvan hektós és kisebbek. Földes ruhauzlet. 8587

KÜLÖNFÉLE

Lakást kaphat urifü teljes ellátással. Cím a kiadóban. 8541

Szépen butorozott kétablakos, tágas uccai szoba külön bejárással egy vagy két személynek kiadó. — Cím e lap kiadóhivatalában. 8572

Szálloda és étterem megnyitása. Van szerencsém az igentisztelt közönséget értesíteni, hogy St-Becsén volt Amerika - vendéglőt szállodának és étteremnek átalakítottam és a legmesszebbmenő igényeknek megfelelően újonnan berendeztem és okt. 7-én ünnepélyesen megnyitóm. — Kérem a közönség szives pártfogását. Bogošić Lajos (Diko).

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Mélyen leszállított áruk tulhalmozott raktár miatt. Raglán 650 dinár, öltöny 550, divatnadrág 225, gyermekruha 225, gumiköpeny 350, nőiraglán 600, leányköpeny 350, bőrkabát 975 dinár. Tavalgyi összes árúk félárban, míg a készlet tart, kicsinyben és nagyban. Földes Samu ruhauzlet. — Narod - kávéház mellett. Vidékre utánvétellel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

Palicson főhelyen 2 szoba konyhával turesen vagy butorozva kiadó azonnal. Cím a kiadóban. 8507

Két szobából álló irodahelyiség a főutcán azonnal kiadó. Érdeklődni lehet Meteor-film, Sokolska ulica 1. 8430

Új zongorák, pianók, csakis elsőrendű világmárkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica Városháza. 2942

Növendékek! Kiknek nincs zongorájuk gyakorolhatnak uricsaládnál, esetleg oktatással. Cím a kiadóban. 8542

Kiadó nov. 1-re nagyobb bolthelyiség. (Ruska Mle-kara), Vilsonova 20. 8521

Gyermeknevelésben és gondozásban jártas hosszú bizonyítványokkal rendelkező
tiszta német anyanyelvű nevelőnőt
keresek egyetlen 2 éves kis-
leányomhoz azonnali de leg-
később e hó 15-i belépésre.
Ajánlatokat bizonyítvány-
másolatokkal Freud Miksa
N. Sad, Dostijeva 15. címre
kérek. 8557

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállítással, v. férfi női raglán és téllkabátoknak való. Ékszer, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgyak állandóan olcsón eladotnak. Subotica, I. kör, Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Két vagy három szobás lakást keresek mellékhe-
lyiséggel, esetleg buto-
rozva. Cimeket a kiadóba
kérek. 8577

Lakást keresek 2-3 szoba-
bával és mellékhe-
lyiséggel, lehetőleg azonnali
beköltözésre. Cím a kiadó-
ban. 8565

Butorozott külön bejáratu
csinos szoba azonnal ki-
adó. Pietsch ház. 8581

HÁZASSÁG

Házasságot uri családoknál díszkréten elintézek. Megbízásckat elfogad »Doktorné« Szubotica, Agina ulica 11. 8586

PALATINUS KŐFARAGÓ

Géperőre berendezett üzem:
SIREMLÉKEK
Épületmunkák.
Szobrászati művek.
Márvány butorlapok.
Mérsékelt szolid árak!
Subotica
Jelašićeva ulica 9.
(Nagytemplom mellett)

FOGLALKOZÁS

Fiatl órásságéd saját szerszámmal azonnali belépésre állást keres. — »Órás« jelégére a kiadóba kér. 8535

Keresek jobb megjelenésű izraelita szakembert, ki a kávéház vezetésében jár-tas, esetleg benősülésre. Cím a kiadóban. 8523

Perfekt szobalányt keresek vidékre. Varrást értő előnyben részesül. Cím a kiadóban. 8478

Új bélyegárjegyzékem
az 1926. évre, 16 oldalon és még 25 különféle román bélyeget kap
5 dinár
beküldése ellenében
IZIDOR STEINER
legregább bélyegkereskedés Bród n/S

Fiatl tisztviselő több évi irodai gyakorlattal — a gabonaszakma irodai és gyakorlati részében jártas — beszél szerbül, horvátul, németül és magyarul, állást keres. Leveleket »Komoly munkaerő« jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 8559

Gyakornokot jó fizetéssel malomvállalat azonnala felvesz. Német és szerb nyelvben való jártasság, gépirás kívánatos. Ajánlatokat a kiadóhivatal »Törekvő« jelige alatt továbbít. 8537

Urasági inasnak ajánlkozik ügyes 23 éves fiu. — Cím a kiadóban. 8582

A

Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje D.D.

VÁROSI ÜZLETE

KOSTINA ULICA 1 SZÁM

az utban levő áru elhelyezése céljából a raktáron levő

luszttereket, vasalókat és ernyőket

eredeti gyári áron hocsátja eladásra

Az árufogyasztó közönség saját érdekében cselekszik, ha a mostani kedvező alkalmat felhasználja

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER

szücs szőrmeáruháza

Subotica — Sokolska ulica 3.

feltűnést keltő eredeti divatmodelljeit szücs- és szőrmeáruhában

7180

Minden vasárnap, kedd, csütörtök és szombat fél 5-től zenedelután a STEINER cu rászában. Telefon sz. 200.